

Beleidsplan

Sociaal emotionele ontwikkeling

Ter Borch
openbare basisschool

Voorwoord

Op Obs Ter Borch vinden wij de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen net zo belangrijk als de cognitieve ontwikkeling (het leren). Wanneer een kind zich prettig en veilig voelt op school, zal het beter tot leren komen. De schoolomgeving is daarbij erg belangrijk voor kinderen. De omgeving moet veilig genoeg zijn, zodat iedereen zichzelf kan en durft te zijn en dat iedereen de mogelijkheid krijgt om te leren, zonder dat het gepest of uitgelachen wordt.

Op onze school gebruiken we van de methode “Kanjertraining” om de sociale emotionele ontwikkeling te begeleiden en te volgen. Het belangrijkste doel van de Kanjertraining is dat een kind positief over zichzelf en de ander leert denken. Hierdoor heeft het kind minder last van sociale stress. Ook op langere termijn is dit effect merkbaar. Het blijkt dat kinderen na het volgen van de Kanjertraining zich beter kunnen concentreren op school en betere leerresultaten behalen.

Doelstelling van de kanjertraining methode is dat:

- De leerkracht wordt gerespecteerd.
- Pestgedrag hanteerbaar wordt.
- Leerlingen zichzelf durven zijn.
- Leerlingen zich veilig voelen.
- Leerlingen zich betrokken voelen bij elkaar.
- Leerlingen hun gevoelens onder woorden kunnen brengen.
- Leerlingen meer zelfvertrouwen krijgen.

In dit beleidsplan geven wij onze visie weer op de sociaal emotionele ontwikkeling. Hoe wij hier vorm aan geven binnen ons onderwijs en hoe wij omgaan met (on)gewenst gedrag.

Ons doel hierbij is dat: **“Alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig moeten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”**. We werken preventief aan een fijn leer- en leefklimaat.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
H1: Onze visie op emotionele ontwikkeling	4
<i>Het belang van de sociaal emotionele ontwikkeling op het leren</i>	4
<i>Omgang met elkaar</i>	4
<i>Betrokkenheid</i>	5
H2: Hoe werken wij aan sociale competenties?	5
<i>Groepsdynamiek</i>	5
<i>Kanjertraining</i>	5
<i>Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?</i>	8
<i>De rol van leerkrachten, ouders en directie bij grensoverschrijdend gedrag</i>	11
H3 Hoe volgen wij uw kind op het gebied van sociale competentie?	13
H4 Welke gedragsregels worden gehanteerd?	14
H5 Ongewenst gedrag	14
H6 Anti-pest beleid	15
De interne vertrouwenspersonen van de school zijn:	16
Kanjer coördinatoren/anti-pest coördinatoren	16
De Kanjer coördinatoren van de school zijn:	16
<i>Pestprotocol</i>	16
H7 Afspraken invullen van KanVas	16
H8 Jaarrooster sociaal emotionele ontwikkeling	17
H9 Vanuit de stichting hebben we een protocol schorsing en verwijdering.	18
<i>Schorsing</i>	18
<i>Verwijdering</i>	19
<i>Leerplichtambtenaren</i>	19
Bijlagen	20
<i>Bijlage 1 Stappenplan bij ongewenst gedrag binnen de school:</i>	20
<i>Bijlage 2 Stappenplan aanpak pesten</i>	22
<i>Bijlage 3 Stappenplan grensoverschrijdend gedrag</i>	24
<i>Bijlage 4 Stappenplan lijsten KanVas invullen</i>	25
<i>Bijlage 5 Stappenplan wat doe je als je KanVas hebt ingevuld</i>	27
<i>Bijlage 6 Handleiding KanVas voor leerkrachten (inclusief stappenplannen)</i>	28
<i>Bijlage 7 Pestprotocol</i>	38
<i>Bijlage 8 Pleinregels</i>	42

H1: Onze visie op emotionele ontwikkeling

Het belang van de sociaal emotionele ontwikkeling op het leren

Als Obs Ter Borch staan we samen sterk om kinderen in een veilige omgeving te inspireren tot leren met plezier. We willen preventief werken aan een fijn leer- en leefklimaat. Onze activiteiten richten zich op het aanbieden van kwalitatief goed en passend onderwijs in een sfeer van wederzijds respect, waardering en verdraagzaamheid.

Door middel van onderstaande kernwaarden willen wij voldoen aan de basisbehoeften van het kind (relatie, autonomie en competentie) en ons motto: **“inspireren tot leren met plezier”**, daadwerkelijk vormgeven. Wij vinden het belangrijk dat de kinderen zich veilig en thuis voelen op onze school. Zo ontwikkelen de kinderen zelfvertrouwen, een eigen mening en leren ze verantwoordelijk te zijn voor hun eigen handelen. In ons onderwijs zijn wij erop gericht om op een speelse en kindgerichte manier de sociale vaardigheden van onze leerlingen te bevorderen. Onze leerkrachten hebben een professionele houding en zijn geschoold in de kanjertraining.

Omgang met elkaar

Omgang van leerlingen met elkaar

Binnen onze school gaan leerlingen respectvol met elkaar om. Alle leerlingen zijn gelijkwaardig aan elkaar. Elk kind wordt geaccepteerd om wie hij of zij is met zijn of haar eigen talenten. Wij vragen van de leerlingen eerlijkheid en vertrouwen in elkaar zodat er een veilige leeromgeving ontstaat. We vinden het belangrijk dat elke leerling zijn eigen verantwoordelijkheid leert nemen in het contact met medeleerlingen. Daarnaast vragen we van kinderen een actieve bijdrage aan het welzijn van de groep. De nadruk ligt op het aangeven van grenzen, het leren praten met elkaar en de eigen inbreng en verantwoordelijkheid van ieder kind voor het welzijn van de groep. Positiviteit staat hierin voorop!

Omgang van leerlingen met leerkrachten

In de omgang van de leerling met de leerkracht verwachten we dat leerlingen respectvol, beleefd en oprecht zijn.

Omgang van leerkrachten met leerlingen

Alle medewerkers van de Ter Borch staan vanuit hun professionaliteit voor een positieve en respectvolle benadering van de leerlingen. We vinden het belangrijk leerlingen vertrouwen te geven en oprecht te zijn in onze houding naar leerlingen toe. We inspireren leerlingen en moedigen ze aan, met geduld en rust. We creëren een veilige leeromgeving, we belonen goed gedrag en corrigeren waar nodig. We accepteren verschillen en hebben oog voor ieders talent.

Omgang van leerkrachten met elkaar en met de directie

Ook hier gaan wij uit van een respectvolle, open en positieve manier van communiceren met elkaar. We kunnen elkaar aanspreken op “fouten” en complimenteren elkaar.

Omgang van leerkrachten met ouders en andersom

We gaan op een gelijkwaardige manier met elkaar om, hebben respect voor elkaar en luisteren naar elkaar. We werken met elkaar op basis van wederzijds vertrouwen. We zijn eerlijk en oprecht en communiceren met elkaar op een positieve manier, waarbij het welzijn van het kind voorop staat.

Ouders zijn vanaf het begin van de loopbaan van hun kind op school, op de hoogte van de inhoud van ons sociaalplan. Zij accepteren en ondersteunen de manier waarop de school omgaat met de sociale ontwikkeling van onze leerlingen. Wanneer er geen vertrouwen meer is, tussen beide partijen kan het advies gegeven worden om een andere school te zoeken. De school zal indien gewenst, hier een actieve rol bij vervullen.

Betrokkenheid

Betrokkenheid van leerlingen bij het realiseren van een positief pedagogisch klimaat

Wij vinden de mening van leerlingen belangrijk, daarom is er op onze school een leerlingenraad. Hierin neemt een afvaardiging van leerlingen van de groepen 5 t/m 8 plaats en praten namens hun medeleerlingen met de directie over belangrijke schoolzaken. De inbreng van de leerlingen wordt serieus genomen en teruggekoppeld aan het team. Op deze manier kunnen we samen zorgen voor een fijne schooltijd.

Betrokkenheid van ouders/ opvoeders bij het realiseren van een positief pedagogisch klimaat

Ouders worden gezien als educatieve en sociale partners en worden zoveel mogelijk betrokken bij het onderwijs en de ontwikkeling van hun kind(eren) op school. Ouderbetrokkenheid wordt onder andere gerealiseerd door middel van gesprekken, informatieavonden, ouderhulp bij activiteiten, oudervereniging en MR.

H2: Hoe werken wij aan sociale competenties?

Groepsdynamiek

Om ieder kind een gevoel van veiligheid te geven op school, is het belangrijk dat leerlingen zich gezien en gewaardeerd voelen. De groep waarin de leerling zit is daarbij essentieel. We spelen als school in op de fases van groepsvorming. Aan het begin van het schooljaar zijn de zogenoemde "Gouden weken", hierin wordt extra aandacht besteed aan de regels en omgangsvormen in de groepen. Elkaar leren kennen en elkaar zien, zijn onderdeel van de eerste fase van de groepsvorming. De Kanjertraining is hierbij de leidraad en geeft vele ideeën en lessen voor groepsvorming. We vragen van kinderen een actieve bijdrage aan het welzijn van de groep. De nadruk ligt op het aangeven van grenzen, het leren praten met elkaar en de eigen inbreng en verantwoordelijkheid van ieder kind voor het welzijn van de groep. Respect voor elkaar staat hierin voorop.

Kanjertraining

Wij bieden elk schooljaar voor alle groepen Kanjertraining aan. Het uitgangspunt van de kanjertraining is: "Wat doen we preventief en hoe doen we dat" en "Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat"?

Doelen

Leerlingen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek). Leerlingen, leerkrachten, directie, kanjer-/anti-pest coördinator en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

De uitgangspunten daarbij zijn

School is bedoeld om te leren. Dit kan alleen als leerlingen zich veilig voelen op school.

De visie en levenshouding van de Kanjertraining vormen het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. We hebben een duidelijke visie op hoe we met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en kinderen zorgen voor een veilige school.

1. We willen te vertrouwen zijn

De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen we gezien, gehoord en begrepen worden. We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed. En daarmee ben je te vertrouwen.

2. Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen

We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord. Daarom moeten wij, ouders en leerkrachten, duidelijke leiders zijn voor kinderen: wij vertegenwoordigen het gezag van

het fatsoen. We laten ons daarbij niet bepalen door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. We zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar.

3. Wij geven het goede voorbeeld

De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven:

- We gaan respectvol met elkaar om.
- We spreken respectvol over elkaar en de kinderen, ook op sociale media
- Indien zich een probleem voor doet of als we ons zorgen maken, dan overleggen we met elkaar. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

Wat doen we preventief en hoe doen we dat?

We werken met de kinderen op basis van wederzijds vertrouwen. We bespreken en oefenen met gedrag door middel van "de petten". Deze zijn van toepassing op de kinderen, maar net zo goed op ons als volwassenen. Omdat kinderen gedrag van ons nadoen, is het van belang dat wij (ouders en het team) het goede voorbeeld geven.

De petten

Om in gesprek te gaan over gedrag maken we vanuit de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken kinderen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag. Kinderen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander.

<p>Wanneer je doet als een kanjer, of als de witte pet, dan doe je als jezelf, je bent te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Je toont respect voor jezelf en de ander.</p> <p>Jezelf zijn betekent ook: vult de rol die bij je past. Dus moeder: wees een moeder. Leerkracht: wees leerkracht. Je bent geen vriendje van het kind. En laat het kind ook kind zijn.</p> <p>Als we allemaal als onszelf doen, vanuit vertrouwen, kunnen we toch heel verschillend doen, ook in verschillende situaties.</p>	 <p>De witte pet is de pet van vertrouwen en jezelf zijn. Samen met de gele, rode en zwarte pet zie je dan...</p>
<p>Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. De zwarte pet staat voor kracht. Dan reageer je op een prettig stoere manier. Je durft ruimte in te nemen. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je geeft je grenzen aan. Je maakt plannetjes, toont initiatief. Zolang naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, is het gedrag prettig voor jezelf en de ander.</p> <p>Ouders en leerkrachten laten met de wit- zwarte pet positief leiderschap zien. Ze durven grenzen te stellen en duidelijk te zijn vanuit het vertrouwen dat de meeste mensen het goed bedoelen.</p>	 <p>Wit en zwart</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertrouwen • duidelijk • doorzetter • leiderschap
<p>De rode pet in combinatie met de witte pet staat voor humor. Je maakt grapjes die leuk zijn voor iedereen. Je doet optimistisch, vrolijk, relativerend, luchtig, handelt met levensvreugd.</p> <p>Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat je humor gebruikt in je opvoeding en speels kunt zijn: je kunt spelen met kinderen en je kunt relativeren. Je toont optimisme en vrolijkheid.</p>	 <p>Wit en rood</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertrouwen • vrolijk • humor • positief denken

Handelen we met de wit-gele pet, dan geven we ruimte aan de ander. We luisteren, zorgen, tonen interesse, zijn rustig en vriendelijk, bescheiden.

Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat we betrokkenheid tonen, luisteren naar kinderen en willen weten wat hun behoefte is. We tonen empathie.

Wit en geel

- vertrouwen
- vriendelijk
- bescheiden
- behulpzaam

Alle kleuren petten hebben hun valkuil wanneer de witte pet van vertrouwen wegvalt. Als we niet meer met vertrouwen naar elkaar of naar onszelf kijken, komen we terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (zwarte pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij een ander in clownesk meeloopedrag (rode pet).

In klassen waar het vertrouwen wegvalt, ontstaat dit gedrag. De basis van vertrouwen moet dan weer worden teruggezet. Gelukkig blijken de meeste mensen dit graag te willen: we willen ons liever gedragen met witte pet dan zonder. We zijn 'de weg even kwijtgeraakt'.

Het gaat mis als we niet meer onszelf zijn, dan valt de witte pet weg. Je doet dan zo:

Ik schop, sla, duw, pest.

Ik maak vervelende grapjes, lach anderen uit en doe mee met de zwarte pet.

Ik doe zielig, zeg niks, kijk naar de grond.

In het aanspreken van kinderen gebruiken we pettentaal. Voorbeelden hiervan: "Welke pet heb je nu op? Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?" "Ik zie een heleboel witte petten!" "Wil je te vertrouwen zijn? Doe dan als de witte pet." De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken. Let op: we koppelen nooit een pet aan een kind. De petten gaan over gedrag en gedrag kun je veranderen. Een kind doet als een rode pet op een moment en is de rode pet niet. In rollenspelen gebruiken we de petten om te oefenen met gedrag.

"Smiley" poster leerlingen

Welk gedrag willen we wel en niet op school? Waar ligt de grens? De "smiley" poster geeft hier handvatten voor. Wij willen kinderen leren om rekening met elkaar te houden. Let dus een beetje op de gevoelens van de mensen om je heen. Check even of de ander zich nog goed voelt bij jouw gedrag. Andersom geldt ook: het is jouw verantwoordelijkheid om aan te geven wanneer je je ergens niet prettig bij voelt. De meeste mensen bedoelen het goed, maar het gaat wel eens mis. Je helpt de ander door je grens aan te geven: "Ik vind het vervelend als je ... doet. Wil je dat anders doen?"

Leerkrachten, ouders en directie

De “smiley” poster is ook van toepassing op de volwassenen rondom de leerlingen. Wat mogen wij (school en ouders) van elkaar verwachten? Als we ons zorgen maken om een kind, dan overleggen we respectvol met de kinderen, ouders en de leerkracht. We geven elkaar feedback. Dat betekent dat we op het schoolplein of via internet niet slecht spreken over een ander: we gaan met die ander in gesprek. Kortom: **We spreken met respect over en met elkaar.**

We zoeken een oplossing die goed is voor het kind, de klasgenoten, de ouders en de school. Soms bedoelt de ander iets goed, maar ervaar je het vervelend. We geven dan rustig onze grens, zodat de ander rekening met je kan houden.

Afsprakenposter

Als leidraad voor hoe wij op school met elkaar om willen gaan, gebruiken we de volgende vijf uitgangspunten van de Kanjertraining. Op school ziet u deze uitgangspunten op de afsprakenposters van kanjertraining. De kleuren verwijzen naar de petten. Hieronder staan de posters zoals bedoeld voor de kleuters.

Motor en Benzine: alles wat aandacht krijgt, groeit

Met de Kanjertraining leren we dat alles wat aandacht (benzine) krijgt groeit. Vervelend gedrag (motor) blijft doorgaan en krijgt status als kinderen meelachen en erbij staan. We maken kinderen bewust van de benzine die ze (vaak onbedoeld) geven aan gedrag dat niet prettig of storend is. Zo leren kinderen sociale verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te kiezen om geen benzine te geven. In onveilige klassen bekrachtigen kinderen elkaar in negatief, te stoer gedrag. Pas wanneer kinderen leren om geen benzine meer te geven, als de norm verandert, dan valt er geen winst (status, populariteit) meer te behalen met negatief gedrag. De leerkrachten spreken leerlingen hierop aan.

Rol van de ouders

Wat kunnen ouders thuis doen? Bevraag uw kind eens of het benzine geeft in de klas. Soms klagen kinderen thuis over vervelend gedrag van een klasgenoot. Het komt geregeld voor dat kinderen onbedoeld zelf benzine blijken te geven aan dit gedrag. Dit kan door erom te lachen, door ernaar te kijken maar ook door te klagen (“oohhh, stil nou eens, hou nou ohop...”). Dit houdt onbedoeld het gedrag in stand. Waar geeft u thuis benzine aan? Lacht u om storend gedrag van uw kind, dan zal uw kind hiermee doorgaan. Spreekt u alleen uw kind aan op negatief gedrag, dan zal uw kind daarmee aandacht vragen. Geef daarom veel complimenten en benoem dus gedrag wat u prettig vindt. Dan zal dat gedrag versterkt worden.

Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?

Gedoe hoort erbij en is leerzaam

Het is normaal dat kinderen af en toe ‘last’ hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven.

Hoe leren we kinderen om te gaan met gedoe?

Fase 1: kind heeft last van een ander

Vuistregel van de Kanjertraining: Jij zit in een klas met kinderen die te vertrouwen willen zijn. We leren kinderen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen. Soms wordt een incident groter doordat kinderen het gedrag van een ander ervaren als pesten, en vervolgens agressief of klagerig reageren (richting klasgenoten, leerkracht, ouders). Klasgenoten, leerkrachten en ouders kunnen dit onbewust versterken, bijvoorbeeld door agressief gedrag goed te keuren ("mep maar terug"), té veel medelijden te tonen of kwaad te spreken over het andere kind.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Ga na een conflict of gedoe geen rechter spelen om dader en slachtoffer te identificeren. Richt je op de toekomst: "Willen jullie het oplossen? Hoe zouden jullie dit de volgende keer anders kunnen doen?"
- Leer kinderen hoe je op een rustige, respectvolle manier zegt dat je last hebt van iemand. De woorden en toon moeten bij het kind zelf passen.
- Leer kinderen te stoppen met hun gedrag als een ander aangeeft er last van te hebben. Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Hoe doet u als u last heeft van iemand in uw gezin, familie, vriendenkring, buurt? Welke gedragsvoorbeelden krijgen kinderen van u?
- Spreek met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.
- Bespreek met kinderen het verschil tussen plagen en pesten.
- Leer kinderen de intenties van anderen te interpreteren. Een kind kan iets als een grapje bedoelen, maar een ander kan het als beledigend opvatten. Leer kinderen om te checken hoe de ander het bedoelde.

Fase 2: het storende gedrag gaat door

Vuistregel van de Kanjertraining: een motor kan niets beginnen, als het geen benzine krijgt. Word dus niet boos, ga niet huilen, ga niet in discussie. Laat de klasgenoot die vervelend doet kletsen, en ga samen met een klasgenoot die je vertrouwt (maatje of buddy) iets anders doen. Als jij niet meer op het vervelende gedrag let, houdt het meestal vanzelf op. Gaat het toch door? Dan stap je naar een volwassene die kan helpen (juf, meester, pleinwacht, ouders). Vaak blijft het bij een incident en is er géén sprake van structureel pesten.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Leer kinderen weg te lopen bij vervelend gedrag, en steun te zoeken bij leeftijdsgenoten. Voor sommige kinderen is dit een oefening in zelfbeheersing.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Laat u zich bepalen door negatieve personen in uw leven? Of besteedt u energie aan positieve zaken?
- Leer kinderen om hulp te vragen bij een volwassene als vervelend gedrag doorgaat. Bespreek hierbij ook het verschil tussen klikken en om hulp vragen.
- Ook kinderen van wie u het misschien niet verwacht, kunnen doen als een rode of zwarte pet.
- Vraag kinderen of het de bedoeling was om de ander bang, verdrietig, boos te maken of pijn te doen. Laat kinderen zelf nadenken over een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- Problemen tussen kinderen die zich op school voordoen, worden op school opgelost. School betreft indien nodig de ouders daarbij.

- Spreek, ook als zich problemen voordoen, met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.

Fase 3: iemand wordt structureel lastiggevallen vanuit een machtspositie: pesten

Definitie pesten

Wanneer een kind of groepje in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal of fysiek), spreken we van pestproblematiek. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het vertrouwen. Omdat ieder pestgeval weer anders is, staan hieronder een aantal vuistregels die wij hanteren.

Denk aan alle rollen binnen het pesten

Wij (het team en de ouders van het kind dat pest) keuren het pestgedrag af en er volgt een consequentie als het doorgaat. Hierbij wordt pestgedrag omgebogen in positief en betrokken gedrag in de klas. We leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en een positieve rol te spelen voor elkaar. We leren buitenstaanders (klasgenoten) het pestgedrag niet te bekrachtigen. Kinderen leren een goede vriend te zijn van de “pester”: help je vriend door hem weg te halen uit het pesten en met hem iets anders te gaan doen (anti-pestposter 2). Als omstanders/ buitenstaanders niet ingrijpen, stemmen ze impliciet in met pesten. Kinderen die gepest worden oefenen om duidelijk hun grens aan te geven, geen benzine te geven, erbij weg te gaan en naar een maatje te gaan. Werkt het niet, dan ga je naar het aanwezige gezag. We leren kinderen hoe je een goed maatje kan zijn voor iemand die last heeft van een ander. Wees zelf te vertrouwen, geef geen benzine aan pestgedrag en ga samen iets anders doen.

Betrek de context

Het betrekken van ouders bij de normvorming en het groepsproces is van groot belang, dit versterkt het Wij-gevoel. Kinderen luisteren in de eerste plaats naar hun ouders. Ouders helpen hun kind door met vertrouwen te spreken over klasgenoten, ouders en de school. De groepsnorm is van grote invloed op pesten. De groepsnorm moet zijn dat we onze eigen status/populariteit niet versterken op een manier die ten koste gaat van een ander. Deze groepsnorm wordt versterkt door te werken aan het onderling vertrouwen in de groep, zoals beschreven onder. Wat doen we preventief en hoe doen we dat?

We leggen de focus daarbij op:

- * Wat gaat er goed in de klas?
- * Wat willen we verbeteren in de klas?
- * Welke kwaliteiten waarderen we bij elkaar?
- * Wat wordt ons plan?
- * Hoe kunnen we elkaar helpen?

Wij (team en ouders) letten op de manier waarop we dit doen. Onze leidraad:

Wij willen dat iedereen zich veilig voelt op school. Er is daarom geen excuus voor wangedrag. We delen kinderen niet in hokjes in zoals “daders” en “slachtoffers”. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer niet altijd te scheiden zijn en soms een en dezelfde persoon is. Kinderen worden niet in hun kracht gezet door ze te labelen als dader of slachtoffer. De ‘dader’ wordt dan negatief bekeken (met wantrouwen) en doet dan al snel iets fout in de ogen van anderen. Het ‘slachtoffer’ wordt dan als zwak bestempeld, en wordt niet aangesproken op zijn of haar (veer)kracht.

Hoe dan wel:

- We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- We blijven met respect spreken over en met elkaar.
- Wij (ouders en team) geven hierin het goede voorbeeld.
- Wij kunnen ook de handvatten en tips gebruiken van Fase 1 en 2, zoals hierboven omschreven.

De rol van leerkrachten, ouders en directie bij grensoverschrijdend gedrag

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materieel. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen, discriminatie en seksuele toenadering of –intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf en is situationeel/ contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Toch zijn er wel wat vuistregels te bedenken. Een school is een plek om te leren, daar moet het dus veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezag is. De “smiley” poster geeft hiervoor een duidelijk kader: het moet goed zijn voor jou en de ander.

We willen het vaak wel goed doen, maar het gaat soms wel eens mis. Fysieke veiligheid in gevaar?

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: Is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders? Voorbeelden zijn: schaar gooien door de klas, met een mes dreigen, agressie, dreigen met een waakhond loslaten etc.

In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Een optie zou dan kunnen zijn dat de leerkracht met de hele klas de ruimte verlaat. De leerkracht stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen. Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Als er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen. Dus vechtende kinderen uit elkaar halen nadat je duidelijk hebt gezegd: Uit elkaar nu! Denk bij schade ook aan herstelrecht:

Voorbeelden:

- Fysiek iets aangedaan: knuffel geven/hand schudden
- Iets stuk gemaakt: koop een nieuwe
- Uitgescholden: excuusbrief schrijven
- Weglopen: tijd inhalen
- Racisme: werkstuk maken over tweede wereldoorlog

Bij fysieke onveiligheid is er altijd een nagesprek met de ouders van de leerling. Daarbij gaan we op zoek naar is hier sprake van onwil of onmacht? In beide gevallen verwachten we echter dat ouders het gedrag ondubbelzinnig afkeuren. Doen ouders dit niet, dan gaat deze leerling naar een andere klas tot de rust, veiligheid en het vertrouwen binnen de klas voldoende is hersteld. Zijn er aanwijzingen dat de leerling het gedrag in die klas ook zal laten zien, dan komen we in een situatie van schorsen c.q. verwijderen binnen de grenzen van de leerplichtwet. Hieronder wordt dit stap voor stap uitgelegd.

Onmacht versus Onwil

De Kanjertraining heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. In de bijlage Handvatten Grensoverschrijdend gedrag is stapsgewijs weergegeven hoe te reageren in beide gevallen. Bij sommige kinderen is het moeilijk uit te maken of er sprake is van onmacht/onvermogen/bepierking of onwil. De Kanjertraining is van mening dat hier een ‘streng’ onderscheid in moet worden gemaakt. Dit onderscheid zit door de hele Kanjertraining heen.

Onmacht

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van deze leerling. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins)omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg. Het zijn leermomenten.

Wat kan helpen is:

- Met ouders en kinderen moet worden besproken dat onvermogen, beperkingen en omstandigheden geen vrijbrief zijn voor wangedrag. Ook dit kind moet leren zich fatsoenlijk te gedragen zodat klasgenoten zich veilig voelen. Wanneer ouders tegen hun kind blijven zeggen dat hij/zij er niks aan kan doen, dan krijgt het kind een vrijbrief om zich te misdragen. De inzet, de motivatie, de urgentie is nodig om het kind ander gedrag te leren.
- Een groot deel van kinderen met gedragsproblemen (75%) heeft moeite met het begrijpen van taal. Dit wordt vaak over het hoofd gezien. Pas je taalgebruik dus aan.
- Ouders en leerkrachten geven (op een rustig moment) inzicht in de gevolgen van het gedrag van het kind: "Als je zo doet, gebeurt er dit (kinderen willen niet meer met je omgaan/ kinderen worden bang van jou/we kunnen niet werken in de klas, dus je moet uit de klas". Hierdoor raken kinderen gemotiveerd om anders te reageren. Het reguleren van emoties begint bij de motivatie.
- Ouders en leerkrachten stellen helpende vragen: "Wil jij je zo gedragen? Wil jij dat ik/wij jou zien als...? Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"
- We geven duidelijke instructie welk gedrag we wel van het kind willen zien. Dus niet wat niet, maar vooral wat wel.
- Kind uit omgeving halen, soms juist bij leerkracht houden.
- Omstanders wegsturen.
- Kind blijft bij de leerkracht, 1 tot 6 weken, zie toelichting bij interventies op KanVas
- Kind voorbereiden op nieuwe situaties voordat de hele klas instructie krijgt.
- Coaching gerichte benadering: voordoen is nadoen, "je bent de moeite waard maar dit gedrag kan niet", op zoek gaan naar de oorzaken/triggers, alternatieven bedenken en oefenen hoe je anders zou kunnen reageren
- Leerkracht en ouders vullen de vragenlijst in het Kanjer Volg- en adviessysteem (KanVas) in. Samen met ouders kunnen we adviezen selecteren die uit het KanVas komen en een plan van aanpak maken.
- Individuele kinderen die sociaal vastlopen kunnen met hun ouders een ouder-kind training volgen. Ouders kunnen hiervoor kijken op www.kanjertraining.nl. Of ze kunnen worden doorverwezen naar specialistische hulp indien nodig.

Heeft een kind de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert de school grens stellend. Ouders worden betrokken bij het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen. De mentaliteit van een kind is immers de verantwoordelijkheid van de ouders. Het is cruciaal nu in het gesprek met de ouders expliciet te vragen: Keurt u als ouder dit gedrag goed? Wilt u dat uw kind morgen weer zo reageert. Als ouders reageren vanuit "nee, maar...", waarin er een opsomming van redenen voor het gedrag komt, zal verwezen worden naar de "Smiley" poster, met de vraag of het de bedoeling is dat hun kind andere kinderen lastigvalt. De meeste ouders willen dit niet. De neiging ontstaat soms om alle omstandigheden rondom het kind te gaan aanpassen (beter toezicht, andere kinderen en de leerkracht moeten anders doen). Wanneer het echter om onwil gaat, kan de omgeving helemaal worden aangepast, maar wil het kind zich nog steeds niet fatsoenlijk gedragen. Vandaar deze bovenstaande vraag aan de ouders: Keurt u dit gedrag goed? Als ouders daarop aangeven dat ze het gedrag afkeuren, dan moeten ouders dat duidelijk tegen hun kind zeggen.

School heeft de steun van ouders nodig om hun kind bij te sturen. In de praktijk blijkt:

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.

- Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden.
- “Mijn kind mag slaan”
- Wat als ouders een andere opvatting hebben over gedrag dan de school? Ouders vinden dat hun kind het recht heeft om agressief voor zichzelf op te komen. Het kind mag zich onfatsoenlijk gedragen ten koste van andere kinderen, leerkrachten, ouders of de school. Kortom, de rode kant van de smileyposter wordt goedgekeurd door de ouders.

De ouder wordt nu doorverwezen naar de directie. Deze maakt duidelijk:

- We hebben alle respect voor de regels die u thuis hanteert, daar bent u immers de baas
- Op school hebben wij aanvullende regels, deze bepalen wij.
- Indien u kiest voor onze school, moet u tegen uw kind zeggen dat hij zich op school aan de schoolregels moet houden.
- Wilt u ons helpen? Als alle kinderen voor zichzelf opkomen op de manier die u wenst, dan kan ik de veiligheid niet garanderen op school. Dat is mijn taak als directie.
- Als u niet wilt dat uw kind zich aan de schoolregels houdt, is er geen plek meer op deze school en moet u zoeken naar een school die beter aansluit bij uw wensen.

Tot die tijd wordt er een passende oplossing gezocht die recht doet aan de situatie. Het bestuur moet hierover geïnformeerd worden, zodat school rugdekking heeft.

Bijvoorbeeld:

- Contract opstellen met duidelijke afspraken
- Het kind wordt een of twee klassen hoger of lager geplaatst, in een “oefenklas”
- Het kind is slechts een beperkt aantal uren op school
- Feedbackoefeningen doen
- Consequenties bedenken wanneer leerling het leren belemmert. Bijv. kind wordt opgehaald door ouders als het zich misdraagt. School is immers een leerinstelling en geen opvang.
- Kind blijft bij de leerkracht, 1 tot 6 weken, zie toelichting bij interventies op KanVas
- Schorsing binnen de grenzen van de leerplichtwet
- Plaatsing op een andere school

H3 Hoe volgen wij uw kind op het gebied van sociale competentie?

Wij zien uw kind dagelijks. Dit zorgt ervoor dat we uw kind in allerlei verschillende situaties meemaken. Hoe gedraagt uw kind zich ten opzichte van medeleerlingen, ten opzichte van de leerkracht en hoe ziet het zichzelf? Wij zien uw kind zelfstandig werken, overleggen, samenwerken, samen spelen, omgaan met leeftijdsgenoten en omgaan met volwassenen. Hierdoor krijgen wij een breedbeeld van de sociale vaardigheden van uw kind.

Om de kinderen te helpen bij de sociaal-emotionele ontwikkeling is het van belang hen te volgen en hun behoeftes in kaart te brengen. Dit doen wij door middel van het inzetten van de Kanjermethode voor het vergroten van de sociale vaardigheden, wij gebruiken het leerlingvolgsysteem die hier aangekoppeld is en laten de analyses hiervan terugkomen in de groepsbesprekingen.

Indien gewenst kunnen we ook een sociogram afnemen in de groep, om zo een nog beter beeld te krijgen van de onderlinge relaties in de groep.

Incidentenregistratie

Wanneer er op regelmatige basis “gedrags” problemen voorkomen. In de klas of daarbuiten, dan wordt dit geregistreerd in het journaalblad van de leerling in Parnassys. Namen van andere kinderen worden daarbij niet genoemd (indien echt nodig dan alleen een voorletter). Grensoverschrijdend gedrag van grotere omvang, wordt altijd gemeld bij en besproken met de ouders.

Wanneer er “structurele” problemen zijn wordt er in samenspraak met de intern begeleider een individueel handelingsplan gemaakt. Ook wanneer een leerling speciale zorg nodig heeft op het gebied van gedrag,

wordt een individueel handelingsplan opgesteld. Het doel is dan om de leerling d.m.v. specifieke begeleiding weer mee te laten lopen met de rest van de groep. Het kan ook zijn dat de verwachting is dat een leerling een onderzoek nodig heeft of verwezen gaat worden naar ander soort onderwijs. Het individueel handelingsplan wordt altijd met ouders besproken.

Overdracht nieuwe schooljaar

Voor het begin van een nieuw schooljaar vindt de zogenaamde warme overdracht plaats. Dit houdt in dat de vorige leerkracht alle leerlingen bespreekt met de nieuwe leerkracht. Bij het overdrachtsgesprek komen ook de sociale competenties aan bod.

H4 Welke gedragsregels worden gehanteerd?

Binnen de school willen wij sociale veiligheid bieden aan de kinderen. Dit doen wij onder andere door het hanteren van de omgangsregels en afspraken zoals genoemd bij de kanjertraining. Op die manier is er een vertrouwde en veilige omgeving waarin iedereen de regels kent.

Gedragsafspraken binnen het gebouw

De school is van binnen een wandelgebied, buiten hoeft dat lekker niet.

We zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken morgen.

Gedragsafspraken op het plein

(Zie bijlagen pleinregels)

De regels worden op de dinsdag na elke vakantie met de leerlingen herhaald. Alle surveillanten (leerkrachten en overblijfpersoneel) zijn op de hoogte van de regels. De regels hangen zichtbaar voor leerlingen op het raam van de speelplaats. De regels worden per jaar geëvalueerd en worden indien nodig bijgesteld.

Ouders en gedragsregels

Om een goede doorgaande lijn in het vergroten van sociale competenties bij kinderen te bewerkstelligen is het van belang dat ouders en school elkaar zien als educatieve partners. Onderling vertrouwen draagt ertoe bij dat informatiestromen goed lopen en ongewenst gedrag eerder gesignaleerd wordt. Om preventief ongewenst gedrag te signaleren, te bespreken en tegen te gaan worden de volgende acties ondernomen: groep en kind gesprekken, tussentijdse gesprekken met ouders, rapportgesprekken, het vermelden van de regels en afspraken in de schoolgids en/of op de website.

H5 Ongewenst gedrag

Vanuit onze visie op sociaal emotionele ontwikkeling werken we vooral preventief aan het voorkomen van ongewenst gedrag. Ondanks alle preventieve interventies kan ongewenst gedrag toch voorkomen en is het belangrijk dat men weet hoe te handelen. Het doel van het ingrijpen bij incidenten is om ongewenst gedrag direct te doen stoppen en ernstige voorvallen en grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Hiermee waarborgen we de sociale veiligheid van de leerlingen en de leerkrachten.

In hoofdlijnen kan aangegeven worden waar de grenzen in gedrag liggen. Deze grenzen mogen niet overschreden worden. We maken daarbij onderscheid in waarneembaar gedrag naar de ander toe, zowel verbaal als fysiek. Dit houdt in dat taalgebruik in de vorm van schelden, vloeken, kwetsen en vernederen niet wordt geaccepteerd. Storend, brutaal en manipulerend gedrag kunnen wij niet accepteren op school. Daar hoort ook gedrag bij dat erop gericht is om een ander te kwetsen of te negeren/ buiten te sluiten.

Wij accepteren geen:

- Pesten, waaronder ook cyberpesten
- Fysieke en/of verbale agressie en intimidatie
- Seksueel getinte opmerkingen en/of gebaren
- Belediging en discriminatie op afkomst, religie, diagnose en/of uiterlijk

- Saboterend gedrag
- Vernieling uit baldadigheid of opzettelijk
- Drugs en alcohol
- Wapenbezit
- Diefstal
- Vuurwerk
- Overtreding Leerplichtwet
- Het kan zijn dat de leerkracht fysiek contact moet maken om in te grijpen bij situaties waarbij de veiligheid van medeleerlingen, collega's, en/ of van de groepsleerkracht zelf in gedrang komt. (We leggen dit vervolgens aan kind en ouders uit.)

In situaties waarin toch ongewenst gedrag wordt gesignaleerd, wordt het stappenplan bij ongewenst gedrag binnen de school doorlopen. **(Zie bijlage 1)**

Bevorderen van gewenst gedrag

Een belangrijk uitgangspunt uit onze visie is positiviteit in het werken aan gedragsvaardigheden. Dit houdt in dat wij gedrag versterken door te belonen. Kinderen ontvangen complimenten, goed gedrag wordt benoemd en er worden beloningssystemen gehanteerd. We vinden het belangrijk dat elke leerling zijn eigen verantwoordelijkheid leert nemen in het contact met medeleerlingen.

Regels en afspraken

Ter Borch kent een aantal schoolafspraken en groepsafspraken, die de omgangsvormen moeten verduidelijken. Er zijn gezamenlijke pleinafspraken gemaakt en de groepsafspraken zijn de afspraken die elke leerkracht afzonderlijk met zijn groep vaststelt aan het begin van het schooljaar. Deze groepsafspraken betreffen onderwerpen als: welke materialen gebruiken wij op school, hoe dragen wij zorg voor onze omgeving, concrete afspraken over toiletbezoek, huiswerk enzovoorts.

H6 Anti-pest beleid

Pesten is een wezenlijk probleem. Pestgedrag kan voorkomen bij mensen van alle leeftijden en in alle bevolkingsgroepen. Pesten komt op iedere school wel eens voor. Pesten kan (langdurige) gevolgen hebben voor de verdere ontwikkeling van het slachtoffer. Het is een probleem dat wij op Obs Ter Borch serieus nemen. De definitie van pesten op school luidt als volgt:

“Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer medeleerling(en), die niet (meer) in staat is/ zijn zichzelf te verdedigen.”

Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven. Bij plagen is sprake van incidenten. Pesten gebeurt systematisch.

Als er een pestprobleem wordt gesignaleerd treedt het pestprotocol zoals hierna besproken in werking, echter van groter belang vinden wij het voorkomen van pestgedrag. Alle te noemen interventies op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling dragen op een preventieve manier ertoe bij dat er op de Ter Borch een veilig pedagogisch klimaat heerst waarin kinderen mogen zijn wie ze zijn.

Mocht er, ondanks bovenstaande preventieve maatregelen, pestgedrag worden gesignaleerd, dan kan er een beroep worden gedaan op de vertrouwenspersonen en/ of de anti-pest coördinator. Bij een melding van pestgedrag wordt altijd het pestprotocol opgestart.

Vertrouwenspersoon

Veruit de meeste signalen zullen in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, leerkrachten en schoolleiding op een juiste wijze kunnen worden afgehandeld. Het is wenselijk dat men een probleem eerst bespreekt met de eigen leerkracht. Als dit niet mogelijk is of onvoldoende oplossing heeft gegeven, is een gesprek met de directie bij voorkeur de volgende stap.

Als dat echter niet mogelijk is of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men een beroep doen op de interne vertrouwenspersonen.

De interne vertrouwenspersonen zijn op de hoogte van de mogelijke stappen die ondernomen kunnen worden om te ondersteunen bij het zoeken naar een oplossing.

De interne vertrouwenspersonen van de school zijn:

Mevr. Jittie Hoekstra (intern begeleider) werkdagen ma/di/wo/do te bereiken via mail:

j.hoekstra@stichtingbaasis.nl

Mevr. Caroline Dieterman (leerkracht en kanjer coördinator) werkdagen ma/di/wo te bereiken via mail:

c.dieterman@stichtingbaasis.nl

Kanjer coördinatoren/anti-pest coördinatoren

De taken van de kanjer coördinatoren/anti-pest coördinatoren zoals aangegeven door het ministerie van OCW:

- Fungeren als aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en medewerkers in het kader van het antipestbeleid.
- Een actieve bijdrage leveren aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten.
- Fungeren als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid.
- Coördinatie van anti-pestbeleid van de school.

De Kanjer coördinatoren van de school zijn:

Mevr. Caroline Dieterman werkdagen ma/di/wo te bereiken op c.dieterman@stichtingbaasis.nl

Mevr. Britt de Jager werkdagen di/do/vrij te bereiken op b.dejager@stichtingbaasis.nl

Pestprotocol

Vanuit de wet Sociale Veiligheid op school moeten onderwijsinstellingen een veiligheidsplan hebben.

Hieronder valt eventueel ook een pestprotocol. In een pestprotocol staat wat de school onder pesten verstaat, hoe de school pesten preventief aanpakt en welke stappen de school volgt op het moment dat er pestgedrag wordt gesignaleerd. Het pestprotocol is bekend bij de leerkrachten en wordt gevolgd indien nodig. **(Zie bijlage 7)**

Sociale media spelen echter wel een belangrijke rol in het leven van leerlingen en onderwijzend personeel. De afspraken voor het gebruik van mobiele telefoons en sociale media worden dan ook in de klas vastgelegd. In de kanjerlessen wordt ook aandacht besteed aan het gebruik van sociale media. Verder is het gebruik van sociale media iets wat voornamelijk buiten school zich afspeelt. Dit betekent ook dat de school geen bemiddelende rol hierin heeft. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor het computergebruik en computergedrag van hun kind(eren)

H7 Afspraken invullen van KanVas

Groep 1/2

In november en mei wordt de docentenlijst voor alle groep 2 leerlingen én de herfstleerlingen ingevuld.

Voor de groepsbesprekingen in januari/februari en juni/juli wordt er een analyse gemaakt van deze ingevulde lijsten en besproken met de IB-ers.

Groep 3/4

In november en mei wordt de docentenlijst voor alle leerlingen ingevuld. Voor de groepsbesprekingen in januari/februari en juni/juli wordt er een analyse gemaakt van deze ingevulde lijsten en besproken met de IB-ers. Eventueel kunnen leerkrachten ook het sociogram afnemen.

Groep 5/6 en groep 7/8

In november en mei wordt de docentenlijst voor alle leerlingen ingevuld. In oktober/november en mei/juni worden ook de leerlinglijsten en sociaal veiligheid lijsten ingevuld. Vooraf krijgen leerlingen een instructie over hoe de lijsten moeten worden ingevuld en worden ze voorbereid op de vragen (zorg voor veiligheid in je groep, zodat leerlingen de lijsten eerlijk invullen. Opvallende zaken wordt eerst meer leerlingen besproken en alleen gedeeld indien de leerling akkoord is hiermee. Voor de groepsbesprekingen in januari/februari en juni/juli wordt er een analyse gemaakt van de ingevulde lijsten en besproken met de IB-ers. Eventueel kunnen leerkrachten ook het sociogram afnemen. Er is een stappenplan voor het invullen van de lijsten van KanVas. (Zie bijlage 4)

H8 Jaarrooster sociaal emotionele ontwikkeling

Wanneer?	Wat?	Door wie?
Augustus (start schooljaar)	<ul style="list-style-type: none"> Posters en petten zichtbaar ophangen in de klassen Warme overdracht inclusief de KANVAS Gouden weken (1^e 6 weken), iedereen doet hier actief aan mee is essentieel voor de groepsvorming. 1^e vergadering: afstemmen/ideeën uitwisselen gouden weken. Jaarrooster wordt vastgesteld 	Leerkrachten Leerkrachten Leerkrachten/leerlingen Team Team
September (goudenweken)	<ul style="list-style-type: none"> Kennismaken groep/groepsvorming De (Klas) Afspraken worden gemaakt en zichtbaar opgehangen in de groep Reflectie van activiteiten per groep in de nieuwsbrief. Na 6 weken doet elke groep sowieso een terugkoppeling naar ouders en collega's. Informatieavond – leerstof/KANVAS/ouders. Hierin duidelijk aangeven hoe je wil gaan werken met je groep en wat je daarin van ouders verwacht. Er worden omgekeerde oudergesprekken groep 3 t/m 8 gevoerd, voor groep 1/2 is deze facultatief. De formulieren "omgekeerd oudergesprek" worden hierbij gebruikt en een verslag van dit gesprek wordt in Parnassys gezet. 	Leerkrachten/leerlingen Leerkrachten Team Leerkrachten Leerkrachten
Oktober	<ul style="list-style-type: none"> Groepsbespreking naar aanleiding van de overdracht worden gevoerd met de intern begeleiders Alle groepen vullen de docentenlijsten van KANVAS in en maken een analyseren in het formulier "groepsbespreking januari/februari": 	Leerkrachten en IB-ers Leerkrachten
November	<ul style="list-style-type: none"> Alle groepen vullen de docentenlijsten van KANVAS in en maken een analyseren in het formulier "groepsbespreking januari/februari": 	Leerkrachten

	<ul style="list-style-type: none"> • De leerlingenlijsten en de sociaal veiligheid lijsten worden in de groepen 5 t/m 8 afgenomen. • Scholing 	Leerkrachten/leerlingen Kanjers coördinator
December	•	
Januari	•	
Februari	<ul style="list-style-type: none"> • De groepsbesprekingen worden gevoerd inclusief de analyses van KanVas • We sturen een Nieuwsbrief naar ouders over de kanjertraining • 28 Feb Algemene Scholing 	Leerkrachten en IB-ers Team en kanjer coördinatoren Team
Maart	<ul style="list-style-type: none"> • De groepsbesprekingsformulieren nieuwe stijl worden geëvalueerd. • We evalueren de teamscholing. 	Team
April	• Klasbezoeken	IB/coördinator/directie??
Mei	<ul style="list-style-type: none"> • Alle groepen vullen de docentenlijsten van KanVas in en maken een analyseren in het formulier "groepsbespreking juni/juli". • De leerlingenlijsten en de sociaal veiligheid lijsten worden in de groepen 5 t/m 8 afgenomen. • Definitief maken van kanjerprotocol/kwaliteitskaart 	Leerkrachten Leerkrachten en leerlingen Team
Juni	<ul style="list-style-type: none"> • De analyses en groepsbesprekingen en overdrachten worden in orde gemaakt en afgerond. • Er wordt een nieuw jaarrooster gemaakt. 	Leerkrachten en IB-ers Kanjers coördinatoren
Juli	<ul style="list-style-type: none"> • Een laatste Nieuwsbrief aan ouders over de afsluiting van de kanjertraining. • We hebben een afronding van het schooljaar tijdens een teamvergadering (evaluatie). • Er wordt een nieuw jaarrooster voorgesteld in de vergadering. 	Kanjers coördinatoren Team Team

H9 Vanuit de stichting hebben we een protocol schorsing en verwijdering.

De regels voor schorsing en verwijdering zijn vastgelegd in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO). Voor onze scholen kunnen we kort de volgende opmerkingen maken:

Schorsing

In samenspraak met Stichting Baasis kan de directie overgaan tot het schorsen van een leerling voor een beperkte periode. In deze periode moet een gesprek plaatsvinden tussen directie en ouders, eventueel tezamen met de leerling, om duidelijke afspraken te maken om herhaling te voorkomen. We moeten dan denken aan ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de rust en veiligheid op school in ernstige mate verstoord raken.

Verwijdering

Stichting Baasis beslist over verwijdering van een leerling, en doet dit na directie, groepsleerkracht (en) en ouders te hebben gehoord. Ook hier moeten we denken aan (herhaald) wangedrag van de leerling, zodanig dat de rust en veiligheid op school hierdoor ernstig verstoord raken.

Bij schorsing en verwijdering gaan de scholen altijd in overleg met de leerplichtambtenaar van desbetreffende gemeente.

Leerplichtambtenaren

De leerplichtambtenaar van de gemeente Tynaarlo:

Anne-Lore Rotte. Bereikbaar via telefoonnummer 0592-266867

e-mail: a.rotte@tynaarlo.nl

De leerplichtambtenaar van de gemeente Groningen:

Bereikbaar via telefoonnummer 050 367 62 79

Indien u als ouders vragen hebt over leerplichtzaken kunt u zelf ook contact zoeken met bovenstaande leerplichtambtenaren.

Bijlagen

Bijlage 1 Stappenplan bij ongewenst gedrag binnen de school:

Stap 1 De interventies van stap 1 worden ingezet bij incidenteel ongewenst gedrag.

Groep 1 en 2:

- Waarschuwen en het gewenste gedrag benoemen.
- Vaste plek apart in de klas om na te kunnen denken.
- Bij te sterke prikkelgevoeligheid kan er gekozen worden om het kind even in een prikkelarme omgeving (bv. de gang of andere groep) uit de situatie te halen.
- Voor alle groepen geldt dat een probleem met een kind te allen tijde afgesloten wordt met een gesprekje.
- Ouders worden bij extreem gedrag altijd geïnformeerd.

Groep 3 t/m 8:

- Waarschuwen en het gewenste gedrag benoemen.
- Tafel apart in de klas, dus uit het groepje/ situatie halen.
- Time out op de gang, maximaal 10 minuten.
- Strafwerk in de klas: de leerling wordt met zinvol werk in een aparte ruimte gezet.
- In sommige gevallen kan ervoor gekozen worden het kind bij een collega te plaatsen met zinvol werk.
- Voor alle groepen geldt dat kinderen tijdens de pauze bij voorkeur niet voor straf binnenblijven. Er wordt alleen gekozen voor binnen blijven tijdens de pauze, als de leerkracht inschat dat het probleem buiten verder gaat en kan escaleren.
- Voor alle groepen geldt dat een probleem met een kind te allen tijde afgesloten wordt met een gesprekje.
- Grotere incidenten of groep overstijgende incidenten worden vastgelegd in de incidentenregistratie (Parnassys).
- De anti-pestcoördinator of de specialist 'gedrag' informeert de leerkracht over de te volgen procedure en verwijst indien noodzakelijk door naar de directie (directeur en IB'er). Bij signalen van pesten wordt de leerkracht geholpen bij het opstarten van het pestprotocol door bovengenoemde personen en wordt de voortgang door hen gemonitord.

Stap 2

Wanneer interventies vanuit stap 1 niet toereikend zijn en het gedrag regelmatig voorkomt worden de interventies zoals beschreven in stap 2 gevolgd.

Groep 1 t/m 8:

- Wanneer het ongewenste gedrag regelmatig voorkomt wordt het kind in een aparte ruimte geplaatst. De time-out geldt voor een vooraf afgesproken tijd. Het kind krijgt zinvol werk mee en er is regelmatig toezicht.
- Wanneer dit voor het betreffende kind niet mogelijk is i.v.m. leeftijd/ diagnose/ situatie dan legt de leerkracht in samenspraak met de specialist gedrag of de IB'er specifieke afspraken vast voor deze leerling.
- Een leerling wordt, alleen in uiterste gevallen naar een andere medewerker (bij voorkeur geen groepsleerkracht) gebracht (met zinvol werk en voor een afgesproken tijd) en bemoeit die medewerker zich niet met het conflict. Het kind zit daar ter afkoeling. De medewerker communiceert zakelijk en het kind voert het opgedragen werk uit.
- De leerkracht voert een gesprek met het kind, waarbij het kind maximaal 15 minuten nablijft.
- De leerkracht stelt de ouders telefonisch op de hoogte en zij worden uitgenodigd voor een gesprek om het gedrag te bespreken (eventueel ook samen met de intern begeleider).
- Naar aanleiding van het gesprek met de ouders wordt een kort verslag geschreven door de leerkracht, dit wordt in het leerling-dossier in Parnassys opgenomen.

- Er wordt data verzameld van gevolgde stappen/ aanpak in Parnassys bij signalen van patronen in gedrag. Hierin worden acties, datum en betrokkenen vermeld.
- Als het gedrag niet verandert wordt er voor de leerling een individueel handelingsplan opgesteld in samenspraak met de IB'er . Er worden regelmatig gesprekken gevoerd en de IB'er monitort de voortgang en bewaakt de doorgaande lijn. Ook wordt er meteen door de IB 'er een gesprek gepland met de leerkracht ter evaluatie van het handelingsplan.
- Vanuit de gesprekken met de specialist gedrag en/ of de IB 'er worden er preventieve/ curatieve afspraken gemaakt en wordt hiernaar gehandeld.
- Bij tussentijdse verergering van het probleem initieert de leerkracht een tussentijdse evaluatie van het handelingsplan met de IB'er.
- Bij toename van het ongewenst gedrag in frequentie of hevigheid wordt er over gegaan naar stap 3.

Stap 3

Wanneer interventies vanuit stap 2 niet toereikend zijn, het gedrag toeneemt in frequentie en hevigheid en het gedrag mogelijk bedreigend wordt voor medeleerlingen en medewerkers worden de interventies zoals beschreven in stap 3 gevolgd.

- Wanneer vanuit de (tussentijdse) evaluatie van het handelingsplan en de gemaakte afspraken in stap 2 blijkt dat het gedrag verergert in frequentie en/ of hevigheid informeert de IB'er de directeur. Vanaf dit moment nemen de directeur en de IB 'er de leiding over en sturen het traject verder aan.
- De ouders worden zo spoedig mogelijk op school uitgenodigd door de directeur. Een gesprek met de ouders wordt door de directie gevoerd in aanwezigheid van de groepsleerkracht.

Doel van het gesprek is om:

1. het gedrag van de leerling te bespreken - de verantwoordelijkheid te delen
2. gezamenlijk te zoeken naar een oplossing. In elke situatie zal er gezocht worden naar een oplossing waarbij het welzijn van de leerling, de groep en de leerkracht centraal staat. Het is daarbij van belang dat zowel de ouders als de school zich hierin kunnen vinden.
 - Als ouders echt niet mee willen werken aan een oplossing dan worden de ouders dringend verzocht een andere school te zoeken voor hun kind.
 - Een verslag van gemaakte afspraken in het gesprek wordt door alle betrokken partijen ondertekend en door de directeur in het leerling-dossier in Parnassys ingevoerd. De groepsleerkracht wordt hiervan op de hoogte gebracht.
 - Stap 3 kan enkele malen plaatsvinden voordat stap 4 in werking treedt. Het aantal keren is afhankelijk van het soort incident, de leeftijd en de situatie.

Stap 4

In het uiterste geval kan door de directie worden besloten tot schorsing (procedure schorsing en verwijdering van Stichting Baasis) van de leerling voor de rest van de dag of voor meerdere dagen. Deze beslissing wordt genomen en verder uitgevoerd door de directie. De leerplichtambtenaar zal op de hoogte worden gebracht. Na deze schorsing vindt er altijd een gesprek plaats met het kind, de ouders en een directielid voordat de leerling teruggaat naar zijn/haar eigen klas.

Stap 5

Indien besloten wordt tot verwijdering (zie procedure schorsing en verwijdering van Stichting Baasis) van de leerling van de school, gaat de directeur in samenwerking met de IB'er op zoek naar een andere school voor de leerling. Zodra die gevonden is, verwijderd de school de leerling volgens de regels die zijn opgesteld door het bevoegd gezag. Zie hoofdstuk 9 procedure schorsing en verwijdering van Stichting Baasis.

Bijlage 2 Stappenplan aanpak pesten

Op het moment dat een leerling, een ouder of een leerkracht melding maakt van pestgedrag treedt het volgende stappenplan in werking. Het stappenplan is erop gericht het pesten zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1:

De leerkracht observeert een week lang en legt bevindingen vast. Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en wordt de ernst van de situatie ingeschat en beslist of stap 2 wel of niet in werking wordt gesteld.

Stap 2:

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de pester en met de gepeste. Samen met de leerlingen wordt een contract opgesteld dat door beide leerlingen en de leerkracht wordt ondertekend. Gesprekken worden altijd door de leerkracht vastgelegd in het leerling-dossier. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein. De ouders, directeur, de IB'er en de gedragspecialist worden op de hoogte gesteld van het pestgedrag.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht in de klas aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden. Als een leerkracht met de groep spreekt over pesten, is het raadzaam geen pestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pesters gaan het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Daarnaast voert de leerkracht individuele gesprekken met de meelopers. De leerkracht vraagt het team en het overblijfpersoneel nadrukkelijk te observeren. Alle gesprekken en acties worden door de leerkracht vastgelegd in het leerling dossier in Parnassys. Tevens worden alle gegevens aangeleverd aan de intern begeleider.

Na één week vindt de eerste evaluatie plaats, indien gewenst in samenspraak met de IB'er of gedragspecialist.

Stap 3

Evaluatiegesprek met pester en gepeste (de leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

Bij niet nakomen van de afspraken: leerkracht overlegt met de IB'er. Het dossier wordt overgedragen aan de IB'er. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken. Team en directie wordt hiervan op de hoogte gebracht. Ouders worden op de hoogte gesteld, zie stap 4.

Stap 4

In het geval dat ouders melding hebben gemaakt van het pesten koppelt de leerkracht terug naar ouders. Ouders worden op de hoogte gesteld van ondernomen acties, gemaakte afspraken en voortgang. Er wordt een vervolgspraak gemaakt na de volgende observatieperiode (twee weken). Ouders worden geïnformeerd over wat wel en niet te doen (zie hulp aan de ouders). Deze stap wordt ook ondernomen als de afspraken die in stap 2 zijn gemaakt niet door de betrokkenen zijn nagekomen. Het betreft hier afzonderlijke gesprekken met zowel de ouders van de gepeste als de ouders van de pester, gevoerd door de leerkracht.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen de leerkracht en de leerlingen. De leerkracht legt de gesprekken vast in het eigen leerling dossier en in het dossier van de IB'er. Zijn de effecten positief: dan langzaam afbouwen, goed blijven observeren. Leerkracht koppelt terug naar IB'er en directie.

Zijn de effecten negatief: leerkracht evalueert met de IB'er, er wordt een nieuw handelingsplan opgesteld, waarbij eventueel ook externe deskundige hulp ingeschakeld kan worden., zoals de schoolarts, centrum voor jeugd en gezin en bureau jeugdzorg. De leerkracht legt een tussentijdse evaluatie vast in de eigen dossiermap en in de dossiermap van de IB'er. IB'er koppelt terug aan de directie.

Eventueel kan er besloten worden om stap 6 en stap 7 te ondernemen:

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren. Dit gesprek wordt geleid door de directie, eventueel in samenwerking met een externe deskundige. De leerkracht(en) van de groep, de IB'ers en de gedragspecialist zijn op deze avond aanwezig.

Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken.

De leerkracht neemt een verslag op in de eigen dossiermap en in het dossier van de IB'ers.

Stap 7

In extreme gevallen kan een leerling geschorst worden. Zie ook protocol schorsing op de site van Stichting Baasis.

Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

1. De leerkracht benoemt het grensoverschrijdende gedrag:

"Ik zie dat...", "Ik hoor dat...."

En wat het met hem/haar/de klas doet (gevoel):

"Ik merk dat het ..., "Ik heb last van...", "Ik vind het storend dat..."

2. De leerkracht vraag naar de bedoeling van dit gedrag:

"Is het je bedoeling om...?" of "Wil je echt ...?"

Nee -> "Fijn dat dacht ik al, stop er dan maar mee"
 "Hoe ga je het de volgende keer anders doen?"
 "Wat spreken we af?"

Ja-> "Meen je dat?"
 "Blijf je hiermee doorgaan?"
VERBAZING TONEN

Bij Ja:

3. De leerkracht stapt over naar leiderstaal:

- "Kijk me aan", ik wil dat je nu...", "Stoppen nu", "Hier geven...(materiaal)"
- "Je hebt nu de keus...."

Je luistert naar mij

Consequentie

Bijvoorbeeld:

- Dicht bij de leerkracht laten zitten
- "Ik spreek je straks.. (na schooltijd/pauze)"
- Afkoelplek
- Uit de klas (eventueel hulp van collega/directie)
- Ouders bellen

4. In beide keuzes zal de leerkracht buiten lestijd een gesprek voeren met het kind.

De leerkracht vraagt nogmaals naar de **BEDOELING**:

- "Was het jouw bedoeling om ...?"
- "Ben je van plan om hiermee door te gaan?"

Onmacht

Nee, ik wil stoppen:

- Afspraken/plan maken
- Eventueel goedmaken/herstellen
- Ouders worden geïnformeerd

Onwil

Ja, ik wil doorgaan:

- Ouders worden gebeld voor een gesprek op school
- Kind uit de klas

Gesprek met ouders:
Keuren ouders het gedrag goed?

Nee

Hulp aanbieden
 Passende plek indien nodig
 Samen plan van aanpak maken
 2 klassen hoger/lager
 Kind dichtbij leerkracht

Nee, maar

Smileyposter
 'Er is geen excuus voor wangedrag'
 'Wilt u dat uw kind...?'

Ja

Grenzen school aangeven (Smileyposter)
 Kind voorlopig uit de klas, bedenkijd ouders
 Is dit de juiste school voor u?
 Schorsen
 Gedrag verandert niet? Vervangende school

Bijlage 4 Stappenplan lijsten KanVas invullen

STAPPENPLAN 1 DOCENTENLIJST KanVas INVULLEN

- Log in op kanvassite (<https://kanvas.kanjertraining.nl/login>)
- ga naar vragenlijsten
- docentenlijsten
- selecteer groep
- lijst invullen per leerling en steeds opslaan.

Klaar? Ga naar uitslagen, selecteer je groep (controleer de datum) en druk op icoontje printen.

STAPPENPLAN 2 LEERLINGENLIJST KanVas KLAARZETTEN EN INVULLEN

- Log in op kanvassite (<https://kanvas.kanjertraining.nl/login>)
- ga naar vragenlijsten
- leerlingenlijsten
- kies nieuwe afname- leerlingenlijsten
- geef de lijst een naam (met datum en groep is handig)
- kies je groep en sla op
- je krijgt nu een lijst met inloggegevens voor je leerlingen. PRINT DEZE UIT!
- ga naar de testpagina <https://test.kanjertraining.nl/login?returnUrl=%2F> (er is ook een link in MOO voor de leerlingen)
- selecteer de door jou klaargezette lijst en leerlingen kunnen nu de lijsten invullen

Klaar? Ga terug naar de kanvassite en ga naar uitslagen. Selecteer leerlingenlijsten en je groep en druk op icoontje printen.

Leerling vragenlijst PO

De antwoordopties zijn: ● Helemaal waar ● Best waar ● Niet echt waar ● Helemaal niet waar

Dit zijn de vragen: 1. Ik ben te vertrouwen 2. Ik ben waardeloos 3. Ik doe alles fout 4. Ik kan anderen goed helpen 5. Ik vind mezelf stom 6. Ik voel me hulpeloos 7. Ik wou dat mijn leven anders was 8. Niemand vindt mij aardig 9. Ik doe aardig 10. Ik help kinderen in de klas 11. Ik maak rare geluiden in de klas 12. Ik pest op school 13. Ik roep door de klas 14. Ik ben verdrietig 15. Ik ben bang dat ik gepest word 16. Ik word gepest 17. Ik wil anderen uitlachen 18. Ik wil kinderen pesten 19. Ik moet vaak huilen 20. Ik voel me vaak alleen 21. Ik wil ruzie 22. Ik wil stout zijn 23. Ik kan veel 24. Als ik iets beloof aan mijn juf of meester, dan doe ik het ook 25. Ik help als iemand valt of verdrietig is 26. Ik doe brutaal op school 27. Ik doe dingen die niet mogen op school 28. De juf of meester is vaak boos op mij 29. Ik gedraag me zoals het hoort 30. Ik ben rustig in de klas 31. Ik let goed op in de les 32. Ik vind het leuk om klasgenoten blij te maken 33. Ik vind het leuk om kinderen aan het huilen te krijgen 34. Ik vind het leuk om gemeen te doen op school 35. Ik wil eerlijk zijn op school 36. Ik vind het leuk om kinderen bang te maken 37. Ik wil de juf of meester storen in de klas 38. Ik wil dat de juf of meester trots op me is

STAPPENPLAN 3 SOCIALE VEILIGHEIDSLIJST KanVas KLAARZETTEN EN INVULLEN

- Log in op kanvassite (<https://kanvas.kanjertraining.nl/login>)
- ga naar vragenlijsten
- Sociale veiligheidslijsten
- kies nieuwe afname- Sociale veiligheidslijsten
- geef de lijst een naam (met datum en groep is handig)
- kies je groep en sla op
- je krijgt nu een lijst met inloggegevens voor je leerlingen. PRINT DEZE UIT!
- ga naar de testpagina <https://test.kanjertraining.nl/login?returnUrl=%2F> (er is ook een link in MOO voor de leerlingen)
- selecteer de door jou klaargezette lijst en leerlingen kunnen nu de lijsten invullen

Klaar? Ga terug naar de kanvassite en ga naar uitslagen. Selecteer Sociale veiligheidslijsten en je groep en druk op icoontje printen.

Sociale veiligheidslijst PO

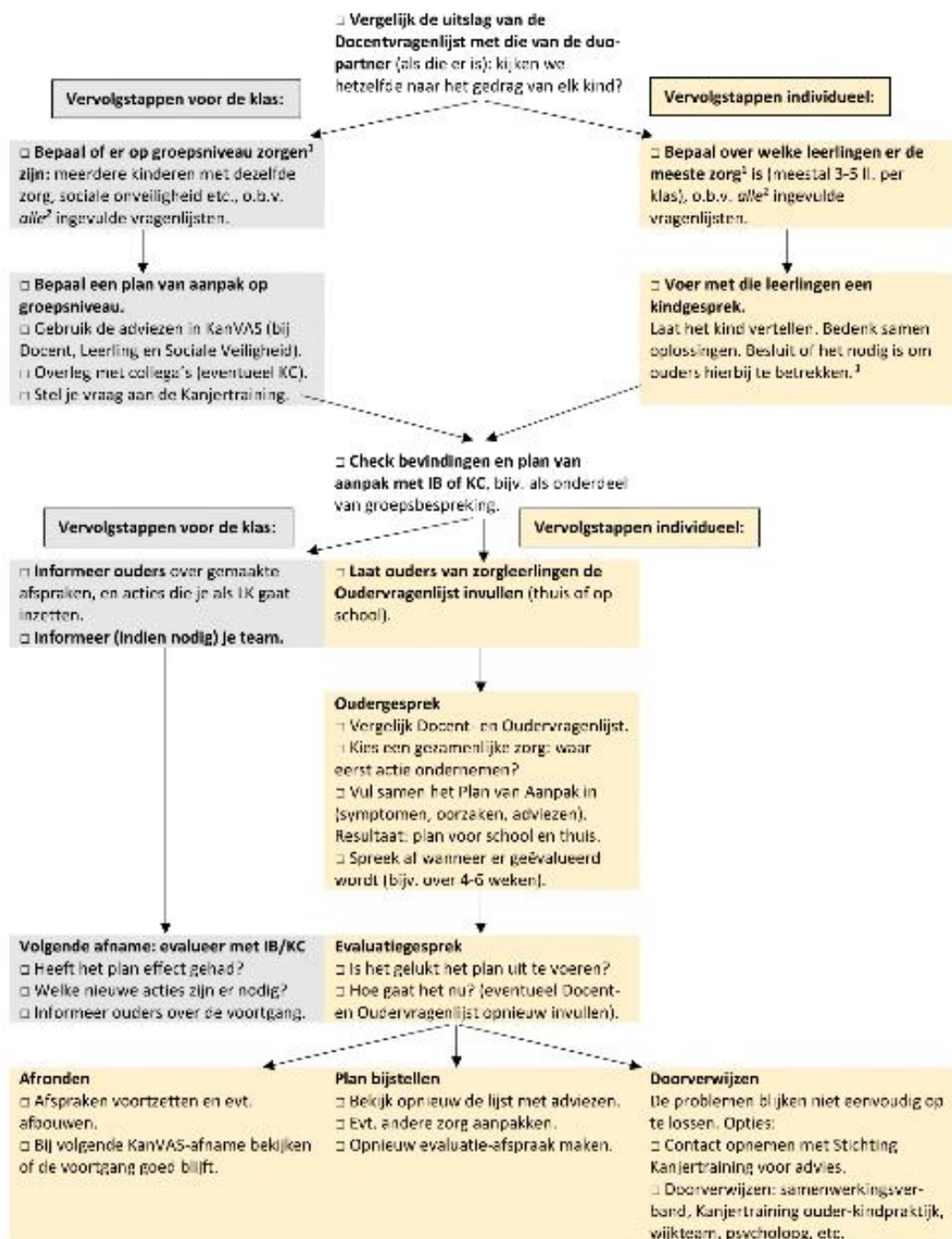
De antwoordopties zijn:

- Vaak (Paar keer per week)
- Regelmatig (1 of 2 keer per week)
- Soms (1 of 2 keer per maand)
- Nooit

Dit zijn de vragen:

1. Kinderen schelden mij uit op school 2. Mijn klasgenoten lachen mij uit 3. Kinderen pesten mij op school 4. Kinderen schoppen of slaan mij op school 5. Kinderen doen mij pijn op school 6. Kinderen bedreigen mij op school 7. Kinderen dwingen mij om dingen te doen die ik niet wil 8. In onze klas wordt gepest 9. Kinderen in onze klas slaan en schoppen elkaar 10. In onze klas wordt een kind buitengesloten 11. In onze klas lachen kinderen elkaar uit 12. In onze klas speelt een kind vervelend de baas 13. In onze klas worden kinderen uitgescholden 14. In onze klas doen kinderen elkaar pijn 15. Ik ben bang uitgelachen te worden 16. Ik ben bang voor gek gezet te worden in de klas 17. Ik denk dat er over mij wordt geroddeld 18. Ik ben bang dat ik word geschopt of geslagen op school 19. Ik voel me veilig op school 20. Ik ben bang om gepest te worden op school 21. Ik ga met angst naar school 22. Ik heb leuke klasgenoten 23. Er zitten leuke kinderen in mijn klas 24. Ik voel me op mijn gemak bij mijn klasgenoten 25. Het is gezellig bij ons in de klas 26. Ik voel mij alleen in de klas 27. Ik hoor erbij in de klas 28. Ik ben bang voor sommige klasgenoten 29. Ik voel me veilig in mijn klas 30. Ik voel me veilig op het schoolplein 31. Ik voel me veilig op straat in de buurt van school 32. Ik voel me veilig tijdens de gym 33. Ik kan mijn klasgenoten vertrouwen 34. Mijn juf of meester helpt kinderen die worden gepest 35. Mijn juf of meester kan problemen tussen kinderen goed oplossen 36. Mijn juf of meester zorgt ervoor dat ruzies worden uitgesproken 37. Ik voel mij door mijn juf of meester begrepen

Stappenplan: wat doe ik als leerkracht als de KanVAS-vragenlijsten zijn ingevuld?

¹ Onderneem in ieder geval actie bij een rode score, of meerdere oranje scores.

² Groep 1-2: Docentvragenlijst. Groep 3-4: Docentvragenlijst, sociogram (smileys).

³ Groep 5-6 en VO: Docentvragenlijst, sociogram (smileys of cijfers), Leerlingvragenlijst, Sociale Veiligheidslijst.

⁴ Soms is er al voldoende onderzoek/ondersteuning. Oudervragenlijst/Plan van Aanpak zijn vooral bedoeld om met ouders (weer) op één lijn te komen.

Bijlage 6 Handleiding KanVas voor leerkrachten (inclusief stappenplannen)

Laatst aangepast op 20 april 2020 – Stichting Kanjertraining. Stichting Kanjertraining E: info@kanjertraining.nl T: (036) 548 94 05

Inhoud

1. KanVas: doelen en doelgroepen 3

1.1 Leerlingvragenlijst 3 1.2 Docentvragenlijst 3 1.3 Sociogram 4 1.4 Sociale Veiligheidslijst 4

2. Aanwijzingen voor gebruik 6

2.1 Vragenlijsten klaarzetten 6 2.1.1 Vragenlijsten voor leerlingen klaarzetten 6 2.1.2 Docentvragenlijst klaarzetten 6 2.1.3 Oudervragenlijst klaarzetten 6

2.2 Instructie aan leerlingen 7 2.3 Uitslagen bekijken 7 2.3.1 Uitslag van de Leerlingvragenlijst 7 2.3.2 Uitslag van de Docentvragenlijst 8 2.3.3 Uitslag van de Oudervragenlijst en Adviesstelsel 8

2.3.4 Uitslag van het Sociogram

2.3.5 Uitslag van de Sociale Veiligheidslijst

3. Veelgestelde vragen

4. Wetenschappelijk onderzoek Bijlage: Stappenplan KanVas.

1. KanVas: doelen en doelgroepen

Het Kanjer Volg- en Adviesstelsel (KanVas) bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Leerlingvragenlijst
2. Docentvragenlijst en adviesstelsel
3. Oudervragenlijst
4. Sociogram op basis van cijfers
5. Sociogram op basis van smileys
6. Sociale Veiligheidslijst

Voor groep 5 t/m 8 en Voortgezet Onderwijs voor groep 1 t/m 8 en Voortgezet Onderwijs voor groep 1 t/m 8 en Voortgezet Onderwijs voor groep 5 t/m 8 en Voortgezet Onderwijs voor groep 4 t/m 8 en Voortgezet Onderwijs voor groep 5 t/m 8 en Voortgezet Onderwijs

Deze onderdelen hebben als doel in kaart te brengen hoe de sociaal-emotionele ontwikkeling van een leerling verloopt: Hoe kijkt de leerling naar zichzelf? Hoe ervaart de leerkracht het gedrag van de leerling? Is de leerling sociaal aanvaard door de klasgenoten?

Vervolgens biedt het KanVas de mogelijkheid om samen met ouders een gezamenlijke aanpak te bespreken en samen te stellen.

1.1 Leerlingvragenlijst

Doel: De Leerlingvragenlijst meet hoe leerlingen hun eigen sociaal functioneren in de klas ervaren. Er wordt onderscheid gemaakt in externaliserend, internaliserend en prosociaal gedrag. Daarnaast worden intenties voor negatief gedrag gemeten. De Leerlingvragenlijst heeft nadrukkelijk niet tot doel uitspraken te doen over toekomstig sociaal functioneren van een leerling, de ontwikkeling van stoornissen te voorspellen, of een diagnose te stellen. Daartoe is de vragenlijst niet ontwikkeld en niet geschikt. De vragenlijst geeft wel

heldere aanwijzingen in welke richting het gedrag van een leerling zich lijkt te ontwikkelen. De vragenlijst kan als leerlingvolgsysteem worden gebruikt om de verandering in gedrag en gevoelens van leerlingen te meten. Tevens kan de lijst dienen als instrument om de effecten van bijvoorbeeld de Kanjertraining te meten.

De Leerlingvragenlijst is door de COTAN beoordeeld als voldoende en geaccepteerd door de Onderwijsinspectie. Aan de uitslagen zijn door Stichting Kanjertraining adviezen gekoppeld. Deze worden weergegeven op het niveau van de leerkracht (aandachtspunten voor leerkrachtgedrag en leerkrachttaal), op het niveau van de klas (o.a. groepsoefeningen ter bevordering van de veiligheid) en op het niveau van individuele leerlingen.

Doelgroep: De Leerlingvragenlijst kan worden ingevuld door leerlingen vanaf groep 5 (regulier basisonderwijs), met een minimaal leesniveau van DLE 20 (of een minimale vaardigheidsscore van 60 op de Citotoets technisch lezen). In het speciaal basisonderwijs is de vragenlijst te gebruiken voor leerlingen met een leesniveau van minimaal DLE 20. De scores worden vergeleken met normgroepen uit het reguliere basisonderwijs.

1.2 Docentvragenlijst

Doel: De Docentvragenlijst geeft een overzicht van hoe de leerkracht het gedrag van de leerlingen ervaart. Het gaat dus niet om het feitelijke gedrag van de leerling, maar om de mening/visie van de leerkracht hierop. De lijst is een zeer grove maat die uitsluitend als signalering dient; er wordt snel in kaart gebracht welke leerlingen opvallend gedrag vertonen. Meerdere leerkrachten kunnen een oordeel geven over een klas of over een specifieke leerling. Iedere leerkracht dient de Docentvragenlijst individueel in te vullen.

Wanneer er zorg is rondom een specifieke leerling, is het raadzaam om de ouders van de betreffende leerling de Oudervragenlijst te laten invullen. In de Oudervragenlijst geven zij aan hoe zij hun kind ervaren. De inschattingen die de ouders maken, worden toegevoegd aan die van de leerkrachten. Zo kan op eenvoudige wijze inzicht worden verkregen hoe verschillende personen naar een leerling kijken. Door ouders op deze manier te betrekken, wordt voorkomen dat er langs elkaar heen wordt gesproken. Als blijkt dat ouders en leerkrachten verschillend kijken naar een leerling, wordt gezocht naar de overeenkomsten. Specifieker gesteld: wat wordt door zowel ouders als leerkrachten gezien als opvallend gedrag? Een uitzondering vormt gedrag dat zich alléén thuis of op school voordoet; daar hebben ouders of leerkrachten mogelijk beter zicht op. Het plan van aanpak wordt op één uitgekozen zorg afgestemd.

Doelgroep: De Docentvragenlijst wordt ingevuld door leerkrachten van leerlingen uit groep 1 t/m 8 uit het regulier en speciaal basisonderwijs, en door verschillende docenten uit het V.O.

1.3 Sociogram

Doel: Het Sociogram heeft als doel om inzicht te krijgen in onderlinge relaties van leerlingen. U kunt zien hoe leerlingen ervaren worden binnen de groep en hoe zij klasgenoten ervaren. Ook kunt u zien welke leerlingen positieve, neutrale en negatieve relaties met elkaar hebben.

Sociogram op basis van cijfers (oudere versie)

De leerling wordt gevraagd de klasgenoten een cijfer (1 t/m 10) te geven voor de mate van vriendschap en de mate van samenwerken. De vragen die worden gesteld zijn:

- Voor vriendschap geef ik <naam> een <cijfer>
- Voor samenwerken geef ik <naam> een <cijfer>

Sociogram op basis van smileys

De leerling wordt gevraagd de klasgenoten een smiley toe te kennen op het gebied van omgang met elkaar. De vraag die wordt gesteld in de Onderbouw/Middenbouw (groep 4 en 5) is 'Hoe graag speel jij met dit kind?'. De vragen die worden gesteld in de Middenbouw/Bovenbouw (groep 5 t/m 8) zijn:

- Hoe graag ga jij om met deze klasgenoot?

- Welke smiley kiest deze klasgenoot voor jou denk je?

Voor de bovenbouw kan met deze aanvullende vraag in beeld worden gebracht hoe leerlingen hun eigen status in de klas inschatten. Leerlingen die hun eigen status overschatten of onderschatten, oftewel leerling met een minder realistisch zelfbeeld, lopen het risico sociaal minder goed te functioneren.

Doelgroep: Het Sociogram op basis van cijfers is te gebruiken voor groep 5 t/m 8 en het V.O. Het Sociogram op basis van smileys is te gebruiken voor groep 4 t/m 8 en het V.O.

1.4 Sociale Veiligheidslijst

Doel: Stichting Kanjertraining heeft in overleg met de Onderwijsinspectie de "Vragenlijst Sociale Veiligheid van Stichting Kanjertraining (SVSK)" ontwikkeld voor het primair onderwijs. Met deze lijst kan een school voldoen aan de Wet Veiligheid op School. In deze wet staat dat scholen in het Primair en Voortgezet Onderwijs een inspanningsverplichting hebben om een actief veiligheidsbeleid te voeren en te monitoren wat het effect hiervan is. Voor het monitoren is een meetinstrument nodig dat een actueel en representatief beeld geeft van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. De volgende aspecten worden gemeten:

- Het vóórkomen van incidenten op school. Dit is de aantasting van sociale veiligheid (pesten etc.) psychische veiligheid (bedreigen etc.) en fysieke veiligheid (schoppen etc.).
- Veiligheidsbeleving van leerlingen (Ik voel me veilig op school/op het plein etc.) - Welbevinden van leerlingen (Hoe prettig voel je je tussen je klasgenoten?)
- Angst voor incidenten
- Klas ziet problemen
- Leerkracht treedt op

De onderste drie onderdelen zijn niet door de Wet ingegeven, maar door Stichting Kanjertraining zelf toegevoegd. Een school signaleert hiermee in hoeverre leerlingen vinden dat er incidenten vóórkomen in de klas, in hoeverre de leerkracht adequaat optreedt tegen incidenten en in hoeverre angst een rol speelt. In onveilige klassen kan angst soms bepalender zijn voor de veiligheidsbeleving dan de daadwerkelijke incidenten. De school kan deze informatie gebruiken als aanknopingspunten voor de verbetering van het veiligheidsbeleid.

Voor de Sociale Veiligheidslijst van Stichting Kanjertraining is uit onderzoek gebleken dat deze betrouwbaar en valide is. Om met de vragenlijst te voldoen aan de Wet Veiligheid op School, dient er een machtiging afgegeven te worden door de beheerder. De Onderwijsinspectie kan dan elk schooljaar (rond eind mei, begin juni) de uitslagen van de Sociale Veiligheidslijst bij Stichting Kanjertraining opvragen. De uitslagen worden op schoolniveau ingezien; klassen en leerlingen blijven anoniem. Het gaat erom dat de school naar aanleiding van de uitslag het veiligheidsbeleid aanpast; tot actie overgaat. De inspectie beoordeelt dus niet alleen de mate van veiligheid, maar vooral ook de inspanning om de school veiliger te maken.

Aan de uitslagen zijn door Stichting Kanjertraining adviezen gekoppeld. Deze worden weergegeven op het niveau van de school (beleid, ouders aanspreken, welk voorbeeld geeft het team?), op het niveau van de klas (groepsoefeningen ter bevordering van de veiligheid) en op het niveau van individuele leerlingen.

Doelgroep: De Sociale Veiligheidslijst is te gebruiken voor groep 5 t/m 8 van het (regulier en speciaal) basisonderwijs, en het V.O.

2. Aanwijzingen voor gebruik

Stichting Kanjertraining adviseert om alle KanVas-vragenlijsten (Docent, Sociogram, Leerling en Sociale Veiligheid) in november en april van elk schooljaar in te (laten) vullen.

De KanVas-uitslagen en adviezen zijn bedoeld om in de praktijk in te zetten, als hulpmiddel bij het vormen van een handelingsplan. Volg hiervoor het *Stappenplan KanVas* in de bijlage van dit document.

2.1 Vragenlijsten klaarzetten

Voordat u als leerkracht gebruik kunt maken van de vragenlijsten, moeten alle leerling- en groepsgegevens correct zijn ingevoerd door de beheerder (zie de KanVas Handleiding voor beheerders).

Ga naar <https://kanvas.kanjertraining.nl/> en log in met de gebruikersnaam en het wachtwoord dat u van de beheerder heeft ontvangen.

2.1.1 Vragenlijsten voor leerlingen klaarzetten

1. Klik op Vragenlijsten -> Leerlingvragenlijsten. Er verschijnt een overzicht van alle vragenlijsten die al zijn klaargezet/afgenomen, en de voortgang. U kunt hier ook de voortgang bekijken terwijl leerlingen de vragenlijsten aan het invullen zijn. Mogelijk heeft de beheerder hier al vragenlijsten klaargezet. Stap 1 t/m 6 kan dan overgeslagen worden.

2. Klik op Nieuwe afname.

3. Selecteer Sociogram, Leerlingvragenlijst of Sociale Veiligheidslijst. (Zie Hoofdstuk 1 voor doel en doelgroep van alle vragenlijsten).

i. Bij Sociogram kunt u kiezen uit de Versie: Op basis van cijfers of Met behulp van smileys. Ook wordt er gevraagd te kiezen voor Onderbouw/Middenbouw of Middenbouw/Bovenbouw versie. Zie hoofdstuk 1 voor uitleg en hulp bij het kiezen van de juiste versie.

4. Geef een korte omschrijving. Bijvoorbeeld: Groep 6/7 najaar 2021. 5. Selecteer de groep die de vragenlijsten moet invullen.

- i. LET OP: Bij combigroepen die het Sociogram invullen, is het belangrijk welke groep(en) u aanvinkt. Als u groep 7 en groep 8 tegelijk selecteert (omdat dit een combigroep is) dan beantwoorden leerlingen van groep 7 over groep 7/8, en leerlingen van groep 8 ook over groep 7/8. Als u alleen groep 7 selecteert, beantwoordt groep 7 alleen over de eigen klas.
- ii. LET OP: Bij de Sociale Veiligheidslijst vullen leerlingen ook vragen in over de leerkracht. Als er meerdere leerkrachten voor één groep staan, worden de vragen voor elke leerkracht apart beantwoord. Hiervoor moeten alle leerkrachten die aan de groep lesgeven, in KanVas aan de groep gekoppeld zijn. Achter de groepsnaam verschijnt het aantal gekoppelde leerkrachten, en door te klikken op het pijl-icoon, verschijnen de namen van de gekoppelde leerkrachten. Wanneer er meer dan vier leerkrachten aan één groep gekoppeld zijn, verschijnt er automatisch een waarschuwing bij het klaarzetten van de vragenlijst. Waarschijnlijk is er iets misgegaan bij het koppelen van de leerkrachten aan de groepen. Zie de KanVas Handleiding voor de Beheerder voor instructies.

Wilt u leerlingen uitsluiten van deze afname? Vouw dan de groep open door op het plus-icoon te klikken en verwijder het vinkje voor de naam van de leerling, door erop te klikken.

6. Klik op Opslaan.

7. Na het klikken op Opslaan krijgt u een overzicht van de inloggegevens voor leerlingen. Keer terug naar dit

overzicht met inloggegevens door te klikken op Vragenlijsten -> Leerlingvragenlijsten, en vervolgens op het map-icoon achter de vragenlijst.

8. Klik links bovenaan op Downloaden om een overzicht van de inloggegevens te downloaden. Dit blad kunt u printen, in strookjes knippen en aan de leerlingen uitdelen. Leerlingen kunnen zelf inloggen op <https://test.kanjertraining.nl>. U kunt ook vanuit dit scherm voor een individuele leerling de test starten door op het pijl-icoon te klikken.

2.1.2 Docentvragenlijst klaarzetten

De Docentvragenlijst hoeft niet te worden klaargezet. De docentvragenlijst staat standaard klaar in het leerkrachtaccount bij Vragenlijsten -> Docent. Selecteer de leerling waarover de vragenlijst gaat, en u kunt beginnen met invullen.

Elke (duo-)leerkracht vult de vragenlijst afzonderlijk in; alle docentvragenlijsten worden uiteindelijk opgeslagen in het dossier van de leerling.

2.1.3 Oudervragenlijst klaarzetten

1. Klik op Vragenlijsten -> Oudervragenlijst. U ziet een overzicht van alle Oudervragenlijsten die al zijn klaargezet/afgenomen, en de voortgang. Mogelijk heeft de beheerder hier al vragenlijsten klaargezet. Stap 1 t/m 5 kan dan overgeslagen worden.

2. Klik op Nieuwe afname.

3. Geef een korte omschrijving. Bijvoorbeeld: Oudervragenlijsten najaar 2021.

4. Selecteer per groep de leerlingen waarvan de ouders de Oudervragenlijst moeten invullen. Dit doet u door te klikken op het plus-icoon, en vervolgens de leerlingen aan te vinken.

5. Klik op Opslaan.

6. Na het klikken op Opslaan krijgt u een overzicht van de inloggegevens voor ouders. Keer later terug naar dit overzicht met inloggegevens door te klikken op Vragenlijsten -> Oudervragenlijst, en vervolgens op het puntjes-icoon -> Deelnemers achter de vragenlijst.

7. Door te klikken op het puntjes-icoon rechts naast de vragenlijst, verschijnen verschillende acties. Kies 'Deelnemers' om een overzicht van de deelnemers en inloggegevens te zien. Deze inloggegevens kunt u opsturen naar ouders (a) of gebruiken om de vragenlijst klaar te zetten aan het begin van een oudergesprek (b).

a) Om de inloggegevens naar ouders te verzenden:

Klik op het verzend-icoon en voer het e-mailadres van de ouder(s) in. De ouder(s) ontvangen het volgende automatische e-mailbericht:

Dit bericht is automatisch gegenereerd.

Hierbij ontvangt u de inloggegevens voor het invullen van de oudervragenlijst over [NAAM KIND].

Inlognaam: [INLOGNAAM]

Wachtwoord: [WACHTWOORD]

test.kanjertraining.nl

b) Om de Oudervragenlijst zelf klaar te zetten:

Neem de inlognaam en het wachtwoord die op de Deelnemerspagina staan, en gebruik deze om in te loggen op test.kanjertraining.nl. De vragenlijst staat nu klaar om door de ouders ingevuld te worden.

2.2 Instructie aan leerlingen

Leerlingen moeten zich veilig voelen om eerlijk te antwoorden. Zorg dus dat elke leerling op een rustige plek zit waar niemand meekijkt, bijvoorbeeld door de tafels in toetsopstelling te zetten.

Leg aan de leerlingen uit:

- Dat ze een vragenlijst gaan invullen die gaat over hoe ze doen en hoe ze zich voelen op school.

- Dat het belangrijk is dat zij het antwoord geven dat het beste bij ze past: er zijn geen goede of slechte antwoorden.
- Dat alleen u als leerkracht naar de antwoorden kijkt, en dat u eerst in gesprek zult gaan met de leerling zelf, als er iets opvalt. (Leerlingen kunnen anders denken dat scores direct klassikaal of met ouders besproken worden, en de vragenlijst sociaal wenselijk invullen.)

Sommige kinderen hebben moeite met het interpreteren van sommige vragen. Gebruik daarom het pdf-document met de uitgeschreven vragen, om vooraf in de klas door te nemen (te vinden bij Materiaal -> Leerlingvolgsysteem). Vragen kunnen bijvoorbeeld als volgt worden toegelicht:

Stelling: Ik ben waardeloos. “Als een kind zichzelf niet belangrijk vindt en vindt dat hij/zij niets voorstelt, dan denkt zo’n kind: ik ben een waardeloos persoon. “

Stelling: Ik wou dat mijn leven anders was: “Als een kind zich ongelukkig voelt en niet blij, dan kan zo’n kind denken: ik wou dat mijn leven anders was.”

2.3 Uitslagen bekijken

Ga naar Uitslagen en kies de vragenlijst die u wilt bekijken. Bij Uitslagen > Overzicht zijn de Leerlingvragenlijst, het Sociogram en de Docentvragenlijst in één overzicht te bekijken. De vragen over pesten worden apart weergegeven (kolom A, B en C), zodat ze in één oogopslag te zien zijn. Leerlingen staan in dit overzicht gerangschikt op zorg (meeste zorg bovenaan). U kunt elke uitslag opslaan voor eigen administratie door op de download-knop te klikken.

2.3.1 Uitslag van de Leerlingvragenlijst

Ga naar Uitslagen > Leerling.

U ziet de gemiddelde score van de groep op de vier schalen: Negatieve Intenties, Ongelukkig somber, Onrustig verstorend en Hulpvaardig sociaal.

Klik op een groep, om de scores van individuele leerlingen te bekijken. De kleurcoderingen geven aan hoe de score moet worden bekeken in verhouding tot een vergelijkbare normgroep (jongens/meisjes van dezelfde leeftijd). Hierdoor kan het voorkomen dat leerlingen met dezelfde cijferscore, een andere kleurcodering krijgen (omdat zij niet dezelfde

seks of leeftijd hebben).

- Groen betekent een positieve/gemiddelde ontwikkeling in vergelijking met de normgroep. - Oranje betekent een opvallende ontwikkeling in vergelijking met de normgroep.

- Rood betekent een zorgelijke ontwikkeling in vergelijking met de normgroep.

Een grijze score betekent dat de leerling jonger is dan 8 jaar, en dus te jong om te worden vergeleken met de normgroep.

2.3.2 Uitslag van de Docentvragenlijst

Ga naar Uitslagen -> Docent.

De kleurcodering geeft de mate van ernst aan. Scores van 1 (nooit), 2 (zelden), en 3 (soms) kleuren groen, score 4 (regelmatig) kleurt oranje en score 5 (vaak) kleurt rood. Onderaan bij Gemiddeld, staan de gemiddelde scores van de groep. Zo is te zien welke gedragsproblemen in uw klas veel voorkomen (de minimale score is 1, de maximale score is 5). In de rechterkolom Zorgfrequentie, staat de mate van zorg per kind. U kunt hieraan zien welke

kinderen veel gedragsproblemen vertonen (de minimale score is 1, de maximale score is 5). Door te klikken op de naam van een leerling, ziet u de historie van die leerling.

2.3.3 Uitslag van de Oudervragenlijst en Adviesstelsysteem

Ga naar Uitslagen > Docent.

De uitslag van de Oudervragenlijst(en) komt onder de uitslag van de Docentvragenlijst(en) te staan. Zo is eenvoudig te zien hoe leerkracht(en) en ouder(s) naar het gedrag van het kind kijken.

Door te klikken op een cijferscore van de Docentvragenlijst of Oudervragenlijst, opent de

achterliggende vragenlijst (het Adviesstelsysteem) over dat type gedrag (bijvoorbeeld: faalangst). Het Adviesstelsysteem heeft als doel om in gesprek te gaan met de ouders en een plan van aanpak te formuleren (zie Stappenplan KanVas in de bijlage).

Het adviesstelsysteem bestaat uit de onderdelen: symptomen, mogelijke oorzaken en adviezen. - Symptomen: bespreek met de ouder(s) en vul in, of de leerling de gedragingen wel of niet laat zien.

- Mogelijke oorzaken: bespreek met de ouder(s) en vul in, welke oorzaken er volgens jullie mogelijk ten grondslag liggen aan het gedrag.

- Adviezen: hiermee stelt u een plan van aanpak op voor het probleemgedrag. Overleg met de ouders en vul in welke adviezen passend zijn, op basis van de gezamenlijke inzichten over de symptomen en oorzaken van het gedrag. Selecteer bijvoorbeeld drie adviezen: één voor op school, één voor thuis en één voor beide situaties. Kies nooit meer dan vijf adviezen.

De lijst wordt automatisch opgeslagen. Klik op het download-icoon bovenaan om een versie te printen voor eigen administratie of om aan ouders mee te geven. Bij Uitslagen -> Docent krijgt de score een zwart ezelsoor, zodat zichtbaar is dat voor dit gedrag een plan van aanpak in werking is gesteld.

2.3.4 Uitslag van het Sociogram

Ga naar Uitslagen > Sociogram.

Hieronder wordt kort beschreven hoe de verschillende scores gelezen kunnen worden. Voor een uitgebreidere uitleg en adviezen voor de praktijk, zie het document 'Afleren en

interpreteren sociogram' bij Materiaal -> Leerlingvolgsysteem, of de helpknop op deze pagina.

Uitslag van het Cijfersociogram

Binnen het cijfersociogram zijn de volgende rapporten te bekijken: - Matrix vriendschap

- Matrix samenwerken

- Vriendschap t.o.v. samenwerken

- Overzicht vriendschappen

- Overzicht samenwerken

- Relaties binnen vriendengroepen

U kunt de verschillende rapporten bekijken door in de menubalk op de bijbehorende knop te klikken.

Matrix vriendschap

Hier staan alle gegeven en ontvangen cijfers voor Vriendschap.

Matrix samenwerken

Hier staan alle gegeven en ontvangen cijfers voor Samenwerken. U kunt de matrixen gebruiken wanneer u alle cijfers in één overzicht wilt zien.

Vriendschap t.o.v. samenwerken

Hier staan de gemiddelde cijfers voor Vriendschap en Samenwerken per leerling. Zo is snel zichtbaar welke leerlingen goed, neutraal of minder goed in de groep liggen.

Overzicht vriendschappen

Kies eerst een leerling. In dit overzicht verschijnen alle relaties tussen deze leerling en de klasgenoten. U kunt dit overzicht bijvoorbeeld gebruiken om te kijken met wie een leerling

aansluiting heeft in de klas, en of hij/zij een juiste keuze maakt in de omgang met klasgenoten (Overeenstemmingscore).

Overzicht samenwerken

Kies eerst een leerling. In dit overzicht verschijnen alle cijfers voor samenwerken tussen deze leerling en de klasgenoten. Een enkele keer komt het voor dat een leerling qua vriendschappen buiten de groep ligt, maar dat er wel leerlingen met deze leerling willen samenwerken. Via deze samenwerking kan misschien de weg terug worden gevonden naar sociale contacten.

Relaties binnen vriendengroepen

Als u een leerling selecteert, ziet u de vriendengroep van die leerling, en de onderlinge relaties binnen die vriendengroep. Zo wordt zichtbaar of de vrienden/vriendinnen van deze leerling het onderling goed met elkaar kunnen vinden, of dat zij onderling conflicten met elkaar hebben. Dit laatste is bijna altijd het geval bij meidenvenijn.

Uitslag van het Smileysociogram

Binnen het smileysociogram zijn de volgende rapporten te bekijken: - Matrix

- Sociale status

- Individuele relaties

- Individuele verwachtingen

- Relaties binnen vriendengroepen

Matrix

Hier staan alle gegeven en ontvangen smileys. U kunt de matrix gebruiken wanneer u alle smileys in één overzicht wilt zien.

Sociale status

Hier staan de gemiddelde smileys voor Sociale status (hoe beoordeelt de klas deze leerling). Voor de bovenbouw is er een tweede kolom met de gemiddelde smileys voor Verwachte status (hoe denkt deze leerling dat de klas hem/haar beoordeelt). Zo is snel zichtbaar welke leerlingen goed, neutraal of minder goed in de groep liggen, en (in de bovenbouw) welke leerlingen een realistisch zelfbeeld hebben.

Individuele relaties

Kies eerst een leerling. In dit overzicht verschijnen alle relaties tussen deze leerling en de klasgenoten. U kunt dit overzicht bijvoorbeeld gebruiken om te kijken met wie een leerling aansluiting heeft in de klas, en of hij/zij een juiste keuze maakt in de omgang met klasgenoten (Overeenstemmingscore). Individuele verwachtingen (alleen in bovenbouwversie)

Kies eerst een leerling. In dit overzicht staat hoe twee klasgenoten elkaar beoordelen (A over B & over A), en wat zij van elkaar verwachten te krijgen (A verwacht van B & B verwacht van A). Als relaties moeizaam verlopen, kan dit het gevolg zijn van een verschil in verwachting. Bijvoorbeeld: leerling geeft een donkergroene smiley, en verwacht een donkergroene smiley terug te krijgen. De klasgenoot geeft in werkelijkheid een oranje smiley terug. De leerling heeft niet door dat zijn/haar vriendschapspogingen niet worden beantwoord.

Relaties binnen vriendengroepen

Als u een leerling selecteert, ziet u de vriendengroep van die leerling, en de onderlinge relaties binnen die vriendengroep. Zo wordt zichtbaar of de vrienden/vriendinnen van deze leerling het onderling goed met elkaar kunnen vinden, of dat zij onderling conflicten met elkaar hebben. Dit laatste is bijna altijd het geval bij meidenvenijn.

2.3.5. Uitslag van de Sociale Veiligheidslijst

Ga naar Uitslagen > Sociale Veiligheid.

U ziet de gemiddelde score van de groep op de zes schalen: Welbevinden, Veiligheidsbeleving, Ondervindt agressie, Angst voor agressie, Klas ziet problemen en Leerkracht treedt op.

Klik op een groep, om de scores van individuele leerlingen te bekijken. De kleurcoderingen geven aan hoe de score moet worden bekeken in verhouding tot een vergelijkbare normgroep (jongens/meisjes van dezelfde leeftijd).

- Donkergroen betekent de maximum haalbare, optimale score in vergelijking met de normgroep.

- Groen betekent een positieve/gemiddelde ontwikkeling in vergelijking met de normgroep.

- Oranje betekent een opvallende ontwikkeling in vergelijking met de normgroep.

- Rood betekent een zorgelijke ontwikkeling in vergelijking met de normgroep.

Een grijze score betekent dat de leerling jonger is dan 8 jaar, en dus te jong om te worden vergeleken met de normgroep.

3. Veel gestelde vragen

Hoe kan ik foto's van leerlingen inlezen?

Binnen KanVas is het mogelijk om van elke leerling een foto te uploaden. Dit is vooral een voordeel wanneer het sociogram wordt afgenomen bij jonge kinderen: elke leerling kan de klasgenoot herkennen aan de pasfoto. Voor het uploaden van de foto's volgt u de volgende stappen:

1. Ga naar Leerlingenoverzicht.
2. Klik op de avatar voor de leerlingnaam.
3. Klik op Bestand kiezen en zoek de pasfoto in uw bestanden.
4. Verplaats eventueel het kader om de foto goed in beeld te brengen, en gebruik eventueel de pijlen om de foto te draaien.
5. Klik op Opslaan en vervolgens op Sluiten.

Kan ik een verkeerd ingevuld antwoord (van een leerling, leerkracht of ouder) verwijderen?

Nee, dit is niet mogelijk. Het is alleen mogelijk om de gehele vragenlijst van een individuele leerling te verwijderen, en een nieuwe vragenlijst in te vullen. Dit ter bescherming van de betrouwbaarheid van de lijst. Het zou anders te eenvoudig worden om uitslagen achteraf "bij te stellen".

Kan ik een vragenlijst verwijderen?

In het leerkrachtaccount kunt u geen vragenlijsten verwijderen. Vraag of de beheerder de vragenlijst voor u verwijdert (zie de KanVas Handleiding voor beheerders).

Hoe kan ik de KanVas-uitslagen gebruiken voor mijn groepsplan?

Gebruik het invuldocument 'Stappenplan voor een KanVas groepsplan', te vinden bij Materiaal > Leerlingvolgsysteem.

4. Wetenschappelijk onderzoek

Stichting Kanjertraining heeft een onderzoekscentrum om de effecten van de Kanjertraining te meten. Dit gebeurt onder andere door gebruik te maken van de gegevens die worden ingevuld in het KanVas.

Uiteraard hanteert Stichting Kanjertraining een hoge mate van privacybescherming. De gegevens zullen in onderzoeksrapportages nooit te herleiden zijn tot leerlingen, scholen of leraren. De onderzoeksresultaten worden in wetenschappelijke tijdschriften gepubliceerd. Wij adviseren scholen om dit via de schoolgids met ouders te communiceren.

Bij Materiaal -> Leerlingvolgsysteem zijn verantwoordingen te downloaden waarin de betrouwbaarheid en validiteit van de Leerlingvragenlijst en Sociale Veiligheidslijst worden toegelicht

Bijlage 7 Pestprotocol

Opgesteld door: MT. OBS TER BORCH
Vastgesteld door: Team en MR.: OBS. TER BORCH
Datum vaststelling: januari 2022
Periode: schooljaar 2022 – 2025
Datum evaluatie: 2024

Opgesteld door: Tjibbe Jan Werksma en Caroline Dieterman.

Kanjertraining en pesten

Dit pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind gepest wordt. Dit pestprotocol sluit aan bij de Kanjertraining die op Obs Ter Borch gegeven wordt.

De Kanjertraining is erop gericht dat de kinderen op een respectvolle wijze met elkaar omgaan. Hetgeen ook wordt geformuleerd/ terugkomt in de doelen van de Kanjertraining:

- Jezelf voorstellen/jezelf presenteren.
- Iets aardigs zeggen met een compliment weten om te gaan.
- Met gevoelens van jezelf en met de gevoelens van de ander weten om te gaan.
- Ja en nee kunnen zeggen. JA als je iets prettig vindt, en NEE als je iets vervelend vindt.
- Je mening vertellen (maar) niet altijd.
- Een ander durven vertrouwen en te vertrouwen zijn.
- Samenwerken.
- Vriendschappen. Wat zijn goede vrienden, hoe onderhoud je een vriendschap enz.
- De kunst van vragen stellen/belangstelling tonen. Probeer een ander te begrijpen.
- Kritiek durven en kunnen geven.
- Kritiek weten te ontvangen en je voordeel ermee doen.
- De kunst van antwoord geven/vertellen. Laat je begrijpen door een ander.
- Zelfvertrouwen, zelfrespect, trots zijn.
- Leren stoppen met treiteren.
- Uit slachtofferrollen stappen en het heft in eigen handen nemen.

Pesten

Pesten komt op elke school voor en helaas ook op OBS Ter Borch

De definitief van pesten: Pesten op school is het systematisch psychisch en/of fysiek mishandelen van één of meer groepsgenoten of andere kinderen die niet instaat zijn zichzelf te verdedigen.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag: Verbaal, Fysiek, Intimidatie, Isolatie, Materieel en Digitaal

Binnen onze school hanteren wij de regels die horen bij de Kanjertraining:

1. We vertrouwen elkaar;
2. We helpen elkaar;
3. Niemand lacht uit;
4. Niemand speelt de baas;
5. Niemand is zielig.

Deze afspraken gelden op school en daarbuiten. De Kanjertraining is gericht op preventie en dit zet het team van onze school in om het onderling vertrouwen te versterken en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar en ben je of blijf je niet zielig. Met behulp van de kanjerlessen doen wij als school aan preventie.

Het kan gebeuren dat een kind zich niet houdt aan de regels van de Kanjertraining. Wij hanteren als school dan de volgende aanpak:

3-Staps aanpak ter reducering van pestgedrag

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten:

Stap 1

Proberen de leerlingen (en wij) er eerst zelf (en samen) uit te komen door “hou ermee op” of “ik vind dit niet leuk” te zeggen. Het omschrijven van het gedrag dat niet leuk ervaren wordt, is belangrijk. Op het moment dat één van de leerlingen er niet uit komt, kan hij/zij ervoor kiezen het probleem te negeren, weg te lopen. Helpt dit niet, of lukt dit niet, dan wordt het probleem aan de meester of juf voorgelegd of wordt andere hulp ingeroepen. De leerkracht gaat hier meteen op in of maakt een afspraak met de leerlingen om er in een later stadium op terug te komen. (Bijvoorbeeld na schooltijd.)

Stap 2

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek. Bedoeling is om samen met de leerlingen de ruzie of pesterijen op te lossen (“win-win” methode) en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen of ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen er sancties.

Stap 3

Bij herhaaldelijke ruzie of pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest of ruzie maakt. De aanpakfases treden in werking (zie bij consequenties). Ook wordt de toedracht van het voorval, met name van pester, gepeste en eventuele meelopers op het registratieformulier genoteerd. Ouders worden op de hoogte gebracht van de ruzie of het pestgedrag. Ook de ouders van het gepeste kind worden geïnformeerd.

Leerkracht(en) en ouders komen in goed overleg tot samenwerking en werken aan een oplossing.

Consequenties

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste- of medeleerlingen komen dit bij de leerkracht melden) en vervolgens leveren stap 1 tot en met 3 geen positief resultaat op voor de gepeste leerling. De leerkracht neemt dan duidelijk stelling omdat wij pesten niet tolereren en gaat over tot de vijf stappen uit de vervolgfase. De straf is opgebouwd in vijf fases. Afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering toont in zijn/haar gedrag, zal minimaal één en maximaal alle fases doorlopen worden.

Fase 1

In een andere groep plaatsen. De onderbouw naar de bovenbouw en andersom.

Één of meerdere pauzes binnenblijven.

Nablijven tot alle leerlingen vertrokken zijn.

Een schriftelijke opdracht zoals een opstel over de toedracht van zijn/haar rol in het pestprobleem.

Pedagogisch gesprek: bewustwording van wat hij/zij het gepeste kind aandoet, afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. Dit doen we volgens een contract “aanpak van gedrag”. Een gesprek met ouders en vastlegging hiervan op papier. Een evaluatiegesprek met ouders naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek.

Fase 2

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties en eerdere gesprekken met ouders op niets uitgelopen zijn. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een eind aan het probleem te maken. De school heeft al het mogelijke al gedaan om een eind te maken aan het pestprobleem.

Naast de leerkracht is ook de intern begeleider en/of directie bij het gesprek aanwezig.

Van het gesprek wordt een verslag gemaakt.

Fase 3

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld, zoals bijvoorbeeld de contactpersoon CJG/ schoolarts. De intern begeleiders en directie blijven betrokken en coördineren het proces.

Fase 4

De directie coördineert.

Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor gekozen worden een leerling tijdelijk in een andere groep binnen de school te plaatsen. Een andere mogelijkheid is een tijdelijke schorsing uit de groep. De leerling is dan wel op school, maakt werk, maar zit in een andere ruimte waar hij/zij onder toezicht werkt. De leerling heeft geen (buiten)speelpauze en kan ook niet overblijven. Er wordt wel gelegenheid geboden iets te eten of te drinken tijdens de ochtend.

Fase 5

In extreme gevallen wordt de leerling (tijdelijk) geschorst of kan de leerling zelfs van school verwijderd worden. Hiervoor wordt het protocol verwijdering en schorsing van Stichting Baasis gehanteerd, zie website van Stichting Baasis. De directie initieert.

De begeleiding

De begeleiding krijgt op onze school vorm via:

Begeleiding van de gepeste leerling;

Begeleiding van de pester;

Begeleiding van de andere kinderen van de groep.

Begeleiding van de gepeste leerling:

Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?

Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten

Huilen of heel boos worden is vaak een reactie die de pester wil uitlokken. Geprobeerd wordt de gepeste leerling in te laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.

Zoeken en oefenen van een andere reactie. Bijvoorbeeld je niet afzonderen

De gepeste leerling in laten zien waarom een kind pest. Nagaan welke oplossing de gepeste leerling zelf wil.

Sterke kanten van de leerling benadrukken.

Belonen als de leerling zichzelf anders/beter opstelt. Praten met de ouders van de gepeste leerling. De leerling niet "over-beschermen". Hiermee wordt de leerling juist in een uitzonderingspositie geplaatst waardoor het pesten zelfs kan toenemen.

In overleg met de coördinator Passend Onderwijs (IB'er) hulp inschakelen: sociale vaardigheidstrainingen, CJG, huisarts.

Begeleiding van de pester:

Praten, zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten.

Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.

Excuses laten aanbieden. Contract afsluiten waarin de pester aangeeft hoe hij/zij het gedrag wil en zal veranderen. In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste leerling heeft. Straffen als de pester pest, belonen als de pester zich aan de afspraken en regels houdt. De leerling leren niet meteen "kwaad" te reageren, leren beheersen, de "Stop!- Eerst nadenken- houding" of een andere manier van gedrag aanleren.

Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen.

Inleven in het kind: wat is de oorzaak van het pesten? (Bijvoorbeeld: problematische thuissituatie, buiten gesloten voelen, jaloezie, verveling, de baas willen zijn (macht), voortdurende competitie aangaan, in een niet passende rol worden gedrukt.)

In overleg met de coördinator Passend Onderwijs (IB'er) hulp inschakelen: sociale vaardigheidstrainingen, CJG, huisarts, schoolmaatschappelijk werk.

Begeleiding van de andere kinderen in de groep:

De kinderen met gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag (meelopers/zwijgers gedrag laten zien).

De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen.

De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen.

De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken.

Samen spelen en samen werken (coöperatief leren) met het gepeste kind stimuleren.

Als kinderen elkaar beter kennen, neemt pesten af. Van tevoren samen afspraken maken door bijvoorbeeld voor de pauze een “buiten speelplan” te maken: “Wie speelt met wie, wat en waar?” De kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep. Herhalen van school- en groepsregels en – afspraken. Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.

Bijlage 8 Pleinregels

Schooljaar 2019-2020

De regels die hieronder worden beschreven gelden ook voor de TSO.

De TSO draagt de verantwoordelijkheid voor het een en ander tijdens de middagpauze. Bij incidenten/ongelukjes e.d. nemen zij contact met ouders en ook de groepsleerkracht op.

Gedragsregels OBS Ter Borch (zie ook Kanjer)

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- Niemand speelt de baas
- Niemand lacht uit
- Niemand blijft zielig

Gedragsregels Borchkwartier

- Iedereen is anders en hoort erbij.
- Samen spelen, samen delen, dat gaat niet zo snel vervelen.
- Pesten doet pijn laten we aardig zijn.
- Als je iets wilt, vraag het dan.
- Binnen is het wandelgebied en buiten hoeft dat lekker niet.
- Laten we het samen netjes houden.

Pleinregels: (Grote plein)

- Vanaf 8.20 en 12.50 uur mogen kinderen naar binnen.
- Je loopt op het plein naast je fiets.
- Skaten en steppen is niet toegestaan op het plein.
- Op het plein mag je in de pauzes spelen met de materialen van school. (containers)

Zie bijlage voor afspraken gebruik spelcontainers.

Met ingang van dit schooljaar spelen we tijdens de pauzes op het plein, het grasveld met begrenzing fietspad vanuit de Tuinwijk. Dus niet meer op de strook naast de school en de strook naast de huizen.

- Bij regen en/of nat grasveld spelen we op het plein.
- Begin geen ruzie, leg uit wat je niet wilt of niet leuk vindt. Zeg daarna duidelijk STOP, wordt daarna niet geluisterd ga dan naar de pleinwacht. We gebruiken de regels en afspraken van de Kanjertraining.
- We voetballen alleen tijdens de pauzes op het gedeelte achter het transformatorhuisje. Als het gras nat is mag er beurtelings op het plein worden gevoetbald omdat we dan niet op het gras mogen spelen. We maken gebruik van een schema. De TSO hanteert eigen schema.
- Fietsers komen via de Borchsingel en vanuit de Tuinwijk op het grote plein.
- Als je eenmaal op het plein bent, dan blijf je op het plein . Tussen de middag is het plein voor de overblijfkinderen. Andere kinderen mogen vanaf 12.50 uur op het plein komen.
- Toiletbezoek vragen aan de juf of meester die pleinwacht heeft.
- We houden het plein en de omgeving met z'n allen schoon.
- We gaan pas naar binnen als de pleinwacht de deur opent.
- Telefoons en andere communicatiemiddelen neem je mee op eigen risico en lever je tijdens de schooltijden in bij de meester of juf. Tijdens de TSO maak je geen gebruik van je telefoon zonder toestemming van de leerkracht.

Pleinregels: (kleuterplein)

- Gooi afval in een afvalbak en houd het plein schoon.
- Probeer fruitafval te vermijden in de buiten prullenbak.
- We zitten aan de buitentafels
- Zand blijft in de zandbak
- Scheppen horen in de zandbak en worden alleen gebruikt om mee te graven.
- Rondom de bomen mag er niet in het zand gegraven worden.
- Geen rijdend materieel op de zwarte tegels
- Geen speelgoed onder de klimtoestellen.
- Geen paardenteugels aan de klimtoestellen bevestigen en niet aan de fietsen. Gebruik ze waarvoor ze bedoeld zijn.
- Leg de spullen netjes terug in de schuur.
- De hulpjes mogen de spullen terug leggen in de schuur. De andere kinderen mogen de spullen tot aan de deur brengen.
- Tijdens en na het opruimen gaan we niet meer op de toestellen en in de zandbak. Ben je klaar ga dan op de plek staan die bij jou groep hoort.
- Fietsen en karren tussentijds voor de ramen van de BSO.
- Voetballen tussen de doelpaatsjes.

Gedragsregels in de gang:

- Goed voorbeeld doet goed volgen!
- We lopen rustig in de gangen.
- De meester en/of juf houden toezicht in de gang.
- Schreeuwen hoort niet in de gang, praten mag.
- Werk je in een groepje op de gang? Gebruik dan je fluisterstem.
- Je mag iemand wijzen op zijn/haar gedrag, geef het goede voorbeeld. Leg uit hoe het wel moet, denk aan de Kanjerprincipes
- Op de trap loop je altijd aan de rechterkant